

YARGI ADALETİ VE ETİĞİ AÇISINDAN YARGI MENSUPLARININ SOSYAL MEDYA KULLANIMI

MUHARREM KILIÇ

**YARGI ADALETİ
VE ETİĞİ AÇISINDAN
YARGI MENSÜPLARININ
SOSYAL MEDYA KULLANIMI**

COPYRIGHT © 2021

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

SETA Yayınları 180
I. Baskı: 2021
ISBN: 978-625-7712-14-9

Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüpsultan İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 1106
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202 223 9885 | Faks: 202 223 6099
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Berlin

Kronenstraße 1, 10117 Berlin Germany
berlin@setav.org

SETA | Brüksel

Avenue des Arts 27, 1000 Bruxelles BELGIQUE
Tel: +32 265 204 86

YARGI ADALETİ VE ETİĞİ AÇISINDAN YARGI MENSÜPLARININ SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Muharrem Kılıç

SETA

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ | 7

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: ETİK KODLAR VE YARGI MESLEK ETİĞİ | 13

SOSYAL MEDYA: DİJİTALLEŞEN DÜNYANIN İLETİŞİM MECRASI | 23

YARGI ETİĞİ İLKELERİ ÇERÇEVESİNDE

SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 29

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINA KATILIM | 39

YARGI BAĞIMSIZLIĞI AÇISINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 45

TARAFSIZLIK İLKESİ AÇISINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 49

YARGIYA GÜVEN İLKESİ ÇERÇEVESİNDE

SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 53

MESLEĞE YARAŞIRLIK İLKESİ AÇISINDAN

SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 57

ADALETE ERİŞİM İLKESİ BAĞLAMINDA

SOSYAL MEDYA KULLANIMI | 59

ETİK İHLAL KARARLARI | 63

SONUÇ VE ÖNERİLER | 68

KAYNAKÇA | 74

GİRİŞ

“Yasama, yürütme ve yargı” erkleri arasında klasikleşen organik ayırım, demokratik siyasal düzenin hukuk devleti ilkesi çerçevesinde bir ön koşul olarak gelişim göstermiştir. İktidarın tek elde toplanmaması fikrine dayanan bu ayırım bir yönüyle devletin içkin organik yapısında iş bölümüne dayalı bir işlevsel bölünme olarak ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle erkler ayrımı, iktidarın tek elde temerküz etmek suretiyle mutlak bir otoriteye dönüşümünü önleyici ve birbirini denetleyici bir yetki sınırlaması olarak kabul edilmiştir. Diğer yönüyle her bir fonksiyonel alanın ya da erkin diğeri üzerinde yetkisel bir otorite kurmaması anlamında erklerin birbirinden bağımsızlığı öngörülmüştür. “Anayasal devlet” ilkesinin gereği olan söz konusu erksel otonomi siyasal düzenin bir denge-denetleme mekanizması üzerinden işlerliğini mümkün kılmaktadır. Bu fonksiyonel sınıflamada yargı erkinin otonomisi ve maddi anlamda bağımsızlığı, demokratik siyasal düzenin sürdürülebilir işlerliği açısından yaşamsal bir güvence olarak ortaya çıkmaktadır.

Güçler ayrılığına dayalı demokratik siyasal sistemin yapı dinamiği açısından insan hakları ve özgürlüklerinin güvencesini bağımsız yargı erki oluşturmaktadır. Yargı erkinin bağımsızlığı hukuku yorumlama ve uygulama iktidarının dışarıdan ya da içeriden herhangi bir müdahillğin mutlak biçimde reddini ifade etmektedir. Yargı erki hem uyuşmazlıkların çözümü hem de diğer erksel alanlara ilişkin iş ve eylemlerin denetimi noktasındaki fonksiyonel otoritesini icra ederken herhangi bir organik müdahillğe karşı bağımsızlığı olan bir otoritedir. Yargısal adaletin tecellisini engelleyecek ya da gölgeleyecek herhangi bir

organsal müdahillik kamu vicdanında adaletin tesisi noktasında derin bir kuşku oluşturmaktadır. İster fiili müdahillik isterse müdahale görüntüsü veren bir durum olsun yargı erkinin otonomisini gölgeleyen her türden girişim toplum vicdanını yaralamaktadır.

Bu noktada yargı görevini icra eden yargı mensuplarının bağımsızlığı ve tarafsızlığını teminat altına alacak mekanizmalarının varlığı büyük önem arz etmektedir. Söz konusu güvence mekanizmalarının başında yargı mensuplarının anayasal ve yasal ölçekte mesleki teminata sahip olmaları gelmektedir. Nitekim Anayasa'nın 139. maddesi "Hakimlik ve Savcılık Teminatı"¹ başlığı altında mesleki bir güvence öngörmektedir. Güvenceli ve nesnel bir mesleki icra imkanı var etmeyi amaçlayan bu normatif çerçeve yargı yetkisinin bağımsızlık ve tarafsızlıkla yerine getirilmesi açısından önemli bir görev teminatı oluşturmaktadır. Ancak bu dışsal güvence mekanizması tek başına yargı görevinin icrasında bağımsızlık ve tarafsızlığı temin etme noktasında yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra yargı mensuplarının iç bağımsızlığını ve/veya tarafsızlığını haleldar edecek bir mesleki tutum ya da bireysel davranışta bulunmaması icap etmektedir.

Yargı adaletinin tecellisi uyulacak prosedür ve usuli şartların yanı sıra maddi anlamda hukuk uygulamasını icra eden yargı öznesinin tarafsızlığına bağlıdır. Bu noktada ilk olarak yargı mensuplarının herhangi bir etki altında kalmaksızın hukuk nosyonunu vicdani kanaatiyle yetkin biçimde bütünleştirmesi beklenmektedir. Pratik bilgeliği (*phronesis*) ve derin sezgiyi gerekli kılan bu hukuk sanatının icrasında dikkate alınması icap eden ikinci nokta bizatihi yargı mensubunun gündelik yaşamındaki davranış ve tutumuna ilişkindir. Bu noktada yargı adaletinin maddi anlamda tecellisi yeterli değildir. Yanı sıra yargı mensubunun adil görünmesi de icap etmektedir. Burada "adil görünme" yükümlülüğü, yargı yerleri açısından bir kurumsal sorumluluğa işaret etmekle birlikte temelde yargı mensubunun bireysel davranışlarına tekabül etmektedir. Bu nedenle yargıçlık mesleği yalnızca mesleki icraya ilişkin resmi fiili mesai açısından değil karakter erdemleri ve gündelik yaşam pratikleri yönüyle de özellikli bir uğraş alanıdır. Nitekim *Mecelle*'de hakimin niteliklerini sıralayan 1792. maddede² öngörülen yeterlilikler hem karakter erdemlerine hem de kişisel yetkinlik ve donanımına

1 "Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılmaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınmaz. Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır." (AY, m. 139).

2 "Hâkim, hakîm, fehîm, müstakîm, emîn, mekîn ve metîn olmalıdır." (*Mecelle*, m. 1792).

ilişkindir. Bu noktada hakimin “bilgisel yetkinlik, mesleki formasyon ve derin kavrayışın” yanı sıra “güvenilir, vakur ve güçlü” bir karaktere sahip olması beklenmektedir. Doğal olarak bu kişisel donanım ve yapısal özelliklerin yargı mesleğinin icrasında olduğu kadar gündelik yaşamda da tezahür etmesi bir idealite olarak belirlenmektedir.

Kuşkusuz böylesi kişisel ve mesleki beklentiye en etkin biçimde tanzim edici ve denetleyici kodların menşeyini etik normlar oluşturmaktadır. Mesleki alana ilişkin yetki ve sorumlulukları belirleyen yasal çerçevenin dışında mesleki davranış ve tutuma rehberlik edecek olan etik kodlar, birtakım temel etik ilkeler üzerinden yapılandırılan kılavuz normları ifade etmektedir. Bunlar mesleki davranışları standartlaştırmak, disipline etmek ve geliştirmek noktasında yol gösterici kurallar bütünüdür. Söz konusu kuralların otonom niteliğiyle içsel bir otoriteye (vicdana) bağlılıkla ideal anlamda mesleki bir davranışa dönüşmesi beklenmektedir.

Gerek ulusal gerekse uluslararası ölçekte düzenlenen etik kodlar yargı mensuplarının mesleki tutum ve davranışlarının etik temelde geliştirilmesine ilişkin yönlendirici ilkeler içermektedir. Doğal olarak bu ilkesel kodlar yargı mensuplarının mesleki tutumlarına ilişkin etik-davranışsal çerçeveler belirlemektedir. Bu çerçeve hükümler modern yaşam dinamiğinin gereklerini karşılama noktasında kimi zaman yetersiz kalmaktadır. Zira teknolojik gelişmenin baş döndürücü hızıyla karakterize edebileceğimiz modern yaşam, çağ insanını her geçen gün yeni bir teknolojik gelişmeyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu gelişmelerden birisi de çağ insanının etkin iletişim ve haberleşme aracı olarak kullandığı “yeni medya” mecrasıdır. Sosyal medya olarak tanımlanan bu yeni mecra yalnızca toplumsal iletişim ve haberleşme aracı olarak değil bireylerin ifade özgürlüğü çerçevesinde siyasal katılım ve sosyal etkileşim vasıtası olarak da uygun bir zemin sunmaktadır. İlgili mecranın çeşitlenen (YouTube, Facebook, Twitter, Instagram vd.) yordamları üzerinden kişisel görüşlerin paylaşılması, paylaşılan düşüncelerin yorumlanması, beğeni veya eleştirilerin ifade edilmesi sınırsız bir sanal gerçeklik imkanı var etmektedir.

Yaygın biçimde bu sanal sosyal medya evreni modern dünyanın yeni açık iletişim-etkileşim forumunu oluşturmaktadır. Bu alanda varlık göstermenin, kendini ifade etmenin, sosyalleşmenin veya siyasal katılımın sınırlayıcı ilke ve kuralları henüz tam anlamıyla uluslararası ölçekte genel düzenlemelere ya da sözleşmelere konu edilmiş değildir. Ancak ulusal ölçekte yurttaşların sosyal medya kullanımına ilişkin düzenlemelerin (Almanya ve Fransa gibi) yapıldığı veya yapılmakta olduğu

görülmektedir.³ Bu noktada herhangi bir özel düzenlemeye yer vermeyen çoğunluk ülkeler daha çok paylaşılan içeriğin doğurduğu hukuki ve cezai sorumluluğa ilişkin olarak ulusal hukuk sistemlerinin genel hükümleri çerçevesinde yargısal süreçleri işletmektedir.

Sosyal medya forumlarında varlık göstermenin kamusal niteliği ile bazı kamusal temsil yükümlülükleri bulunan kişilerin görev sorumlulukları arasında bir gerilimin varlığından söz edebiliriz. Bu noktada en kritik kamusal görev alanlarından birisi “yargısal görev mensubiyeti” olarak karşımıza çıkmaktadır. Yargı görevinin sözünü etmiş olduğumuz kritik mesleki gerekleri ile sosyal medyanın kamu mecrasında varlık gösterme arasında gerilimli bir etik-politik ve etik-jüridik bir ilişki söz konusudur. Bu yüzden sözü edilen gerilimi dikkate alan bir çerçevenin belirlenmesi icap etmektedir. Ancak bugün dünya genelinde yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin belirleyici bir genel düzenleme bulunmamaktadır. Her ülke gerek ilgili etik kurul ya da komiteler gerekse yargı mercileri aracılığıyla sosyal medya kullanımına yönelik etik görüşlere yer vermekte veya yayımlamaktadır.

En büyük sosyal ağ sağlayıcısı ve sosyal medya mecralarının yaratıcı kaynağı olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yargı sisteminde konuya ilişkin birçok örnek ve tartışmanın yer aldığı görülmektedir. ABD’de eyalet yargı etik komiteleri ve mahkemeleri sosyal medya kullanımına ilişkin farklı minvallerde tartışmalar yürütmektedir. Akademisyenler, mahkemeler, hakimler, avukatlar ve hatta televizyon dizileri yargıçların sosyal medyayı kullanmasından kaynaklanan mesleki etik sorunlarını konu edinmektedir.⁴ Ancak bütün bu tartışmalara rağmen henüz Malta dışındaki ülkelerde sosyal medya kullanımına ilişkin tümüyle yasaklayıcı bir çerçevenin söz konusu olmadığını ifade etmemiz gerekmektedir. Genel yaklaşım bu olmakla birlikte İskoç Yargı Etiği İlkeleri Beyanı’nda (Statement of Principles of Judicial Ethics for the Scottish Judiciary) yargıçların Facebook veya Twitter gibi sosyal medya sitelerine üye olmamaları tavsiye edilmektedir.⁵ Sonuç

3 Ülkemizde, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kullanıcıların internet ortamında sosyal etkileşim amacıyla metin, görüntü, ses ve konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşmalarına imkan sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin sosyal ağ sağlayıcısı olarak tanımlanması düzenlenmiştir. Bkz. “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, *Resmî Gazete*, 29 Temmuz 2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

4 Judith Gibson, “Should Judges Use Social Media?”, NSW Government, <https://www.districtcourt.nsw.gov.au/content/dam/dcj/ctsd/districtcourt/documents/Should%20Judges%20use%20social%20media.pdf>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

5 “Statement of Principles of Judicial Ethics for the Scottish Judiciary”, The Judiciary of Scotland, (2016), s. 9, https://www.judiciary.scot/docs/librariesprovider3/judiciarydocuments/statementofprinciplesofjudicialethicsreviseddecember2016.pdf?sfvrsn=db91ec0c_10, (Erişim tarihi: 2 Ocak 2020).

olarak daha çok yargı mensuplarının etik kodlar çerçevesinde sosyal medya kullanımına izin verilebileceği görüşü etrafında şekillenen sınırlayıcı bir yaklaşımın egemen olduğu görülmektedir.

Belirlemiş olduğumuz bu çerçeve dahilinde bu raporda yargı mensuplarının sosyal medya kullanımları tartışmaya açılmaktadır. Bu tartışma konunun farklı boyutları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Birincisi sözü edilen uluslararası ve ulusal yargı etiği kodlarında zikredilen “bağımsızlık, tarafsızlık, yargıya güven ve mesleğe yaraşırılık” ilkeleri çerçevesinde yargı mensuplarının sosyal medya kullanımınıdır. Burada ilgili etik ilkeler ve kodlar açısından sosyal medya kullanımının doğurabileceği mahzurlar konu edilmektedir. İkinci boyut sosyal medyanın “adalete erişim ilkesi” açısından değerlendirilmesidir. Üçüncüsü de sosyal medya üzerinden yapılan kişisel paylaşım ve beğenilerin yargısal görevin icrasında “ih-sas-ı rey” (oyunu belli etme) olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği meselesidir. Raporda bu üç husus da mukayeseli hukuk perspektifinden ABD başta olmak üzere ilgili bazı ülkelerde sosyal medya kullanımına ilişkin verilen etik ihlal kararları çerçevesinde ele alınmaktadır. Ayrıca sosyal medyanın sunduğu iletişim fırsatlarının yargıçlar/savcılar tarafından kullanım formları tartışmaya açılmaktadır. Sonuç olarak bu rapor yargısal adalet ve meslek etiği ilkeleri açısından yargı mensuplarının sosyal medya kullanımlarını farklı ülke kodları ve uygulamaları çerçevesinde ortaya koymaya çalışmaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: ETİK KODLAR VE YARGI MESLEK ETİĞİ

Kamu yönetiminden hizmet sektörüne varıncaya kadar birçok alanda yürütülen mesleki icralar ya da iktisadi hizmetlerde belirli bir standardın sağlanabilmesi adına özellikle son çeyrek yüzyıllık dönemde etik kodların geliştirilmesi çabaları hız kazanmıştır. Çağın özellikle küreselleşme ile birlikte varlık gösteren değişim dinamikleri etik alanın aktüel sorunları çözmeye yönelik biçimde uygulamalı bir disipline dönüşmesine yol açmıştır. Söz konusu etik alanın iki temel konusundan birisi “meslek etiği” diğeri ise “problemler etiği” olarak ortaya çıkmıştır.⁶

Meslek etiği deontolojik anlamda meslek erbabının kişisel yükümlülüklerini ifade etmektedir. Girişte ifade edildiği üzere bu yükümlülüğün yanı sıra “erdem etiği” çerçevesinde mesleği icra edenlerin karakterlerine ilişkin nitelikler de bulunmaktadır. Bütün bu nitelik ya da vasıflar meslek etiği çerçevesinde geliştirilen kodlarda yer almaktadır. Birçok mesleki alana ilişkin geliştirilen kodlaştırma faaliyetlerinden birisini de yargı etiği alanı oluşturmaktadır.

Yargı mensuplarının mesleki yükümlülüklerini deneyimleyen ahlaki normlar, uluslararası belge niteliğinde olan birtakım etik kodlara dönüştürülmüştür. Uluslararası nitelikteki bu etik kodlar⁷ ise bildirgeler, tavsiye kararları ve görüşler biçiminde formüle edilmiştir.

---

⁶ Meslek etiğinin doğuşu konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Cevizci, *Uygulamalı Etik*, 2. Baskı, (Say Yayınları, İstanbul: 2016), s. 17; Ahmet Cevizci, *Etiğe Giriş*, (Paradigma Yayınları, İstanbul: 2002).

⁷ Yargı etiğine ilişkin başlıca uluslararası ve Avrupa standartları ve uygulamalarına dair ilave bilgi için bkz. *Yargı Etiğiyle İlgili Avrupa Standartları ve Uygulamaları*, (Avrupa Konseyi: 2016), s. 27-54.

Bu minvalde gerçekleştirilen etik kodlaştırmaları şu şekilde sıralanabilir:

- 2003 tarihli Bangalor Yargı Etiği Bildirgesi
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin hakimlerin bağımsızlığı, etkinliği ve sorumlulukları hakkında üye devletlere yönelik (2010) 12 sayılı Tavsiye Kararı
- Hakimlerin Magna Carta'sı
- Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi, Hakimleri Danışma Konseyinin (CCJE) başta etik, uygunsuz davranışlar ve tarafsızlık olmak üzere Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş
- Avrupa Hakimleri Danışma Konseyinin yargı bağımsızlığı ve hakimlerin azledilememesine ilişkin standartlar hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin dikkatine sunduğu 1 sayılı Görüş
- Hakimlerle İlgili Mevzuat Hakkında Avrupa Şartı
- Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığı Temel İlkeleri⁸

Benzer biçimde uluslararası düzeyde savcılara yönelik olarak mesleki etik kodlar da düzenlenmiştir. Bu kapsamda olmak üzere ilgili etik kodları şu şekilde sıralanabilir:

- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin ceza adalet sisteminde savcılığın rolü hakkında üye devletlere yönelik (2000) 19 sayılı Tavsiye Kararı
- Savcılar için Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa İlkeleri (Budapeşte İlkeleri)
- Demokratik bir toplumda hakim ve savcılar arasındaki ilişkiler hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin dikkatine sunulan Avrupa Hakimleri Danışma Konseyinin (2009) 12 sayılı Görüşü
- Avrupa Savcıları Danışma Konseyinin (2009) 4 sayılı Görüşü (Bordeaux Bildirisi)
- Avrupa Savcıları Danışma Konseyinin cezai soruşturmalarda savcılarının rolü hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin dikkatine sunduğu (2015) 10 sayılı Görüş
- Avrupa Savcıları Danışma Konseyinin savcılara ilişkin Avrupa norm ve ilkeleri hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin dikkatine sunduğu (2014) 9 sayılı Görüş

⁸ Yunus Emre Yumuşakbaş (ed.), "Uluslararası Hukukta Etik Kodlar", Hakimler ve Savcılar Kurulu Yargı Etiği Bürosu, <https://www.hsk.gov.tr/utb.aspx>, (Erişim tarihi: 10 Aralık 2020).

- Avrupa Savcılarını Danışma Konseyinin savcılar ile medya arasındaki ilişkiler hakkında 8 sayılı Görüşü
- Venedik Komisyonunun Yargı Sisteminin Bağımsızlığına İlişkin Avrupa Standartları Hakkında Raporu: Bölüm II–Savcılık Teşkilatı⁹

Bu kapsamda zikretmiş olduğumuz etik kodların düzenleme çerçevesine bakmamız icap etmektedir. Söz konusu etik kodlar genel olarak “yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı”, “dürüstlük, eşitlik ve mesleğe yaraşırılık” gibi etik ilkeler çerçevesinde belirlenmektedir. Bu etik ilkeler yalnızca mesleki sorumluluğa ilişkin edimleri ifade etmenin ötesinde “bağımsız yargı, yasal yönetim, hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik” gibi hukuk devletinin temel gereklerini güvence altına almaya katkı sunacak olan moral değerleri de kapsamaktadır.

Sözü edilen bu değerler farklı etik çerçevelere konu edilmiştir. Bu çerçevede ele alacağımız ilk etik düzenleme 2003 tarihli Birleşmiş Milletler Bangalor Yargı Etiği İlkeleri’dir.¹⁰ Düzenleme çerçevesinde belirlenen ilkeler şu şekilde sıralanmıştır:

- **Bağımsızlık:** Yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğünün ön koşulu ve adil yargılanmanın temel garantisidir. Bu nedenle hakim hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını korumalı ve bu konuda örnek teşkil etmelidir.
- **Tarafsızlık:** Yargı görevinin doğru bir şekilde yerine getirilmesine esas teşkil eder. Bu ilke sadece kararlar için değil kararların oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.
- **Doğruluk:** Yargı görevinin düzgün bir şekilde yerine getirilmesinde esastır.
- **Dürüstlük:** Dürüstlük ve dürüstlük görüntüsü bir hakimin tüm faaliyetlerinin icrasında esaslı bir unsurdur.
- **Eşitlik:** Mahkemeler önünde herkese eşit muamele gösterilmesi hakimlik görevinin gereğince yerin getirilmesi için elzem bir unsurdur.
- **Ehliyet ve Liyakat:** Ehliyet ve liyakat yargı görevinin gereğince yerine getirilmesinin ön koşullarıdır.¹¹

9 Yumuşakbaş, “Uluslararası Hukukta Etik Kodlar”.

10 “Bangalore Yargı Etiği İlkeleri” 29 Nisan 2003’te Komisyonun 2003/43 kararını oy birliğiyle kabul edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. “The Bangalore Principles of Judicial Conduct”, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, s. 9, https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf, (Erişim tarihi: 3 Aralık 2020).

11 “The Bangalore Principles of Judicial Conduct”, s. 2-7.

Etik davranış biçimlerine yönelik bir diğer düzenleme ise 2005 tarihli Savcılar için Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa İlkeleri: Budapeşte İlkeleri'dir.¹² Budapeşte İlkeleri çerçevesinde savcılarının genel mesleki tutum ve davranışlarına ilişkin etik ilkeler aşağıdaki gibi düzenlemeye konu olmuştur:

- Savcılar her zaman yüksek mesleki standartlara bağlı kalmalıdır.
- Her zaman mesleklerinin onur ve şerefini korumalıdır.
- Her durumda profesyonel şekilde hareket etmelidir.
- Dürüstlük ve itina konusunda her zaman yüksek standartlar uygulamalıdır.
- Görevlerini olaylara ilişkin değerlendirmeleri temelinde, hukuka uygun olarak ve her türlü uygunsuz etkiden bağımsız olarak icra etmelidir.
- Bilgili ve eğitilmiş kalmalı, ilgili hukuki ve sosyal gelişmeleri takip etmelidir.
- Kişisel veya mali çıkarlarının ve ailevi, sosyal veya diğer ilişkilerinin, bir savcı olarak kendi davranışlarını uygunsuz şekilde etkilemesine izin vermemelidirler. Özellikle kendilerinin, ailelerinin veya iş ortaklarının kişisel, özel veya mali çıkarlarının veya bağlantılarının bulunduğu davalarda savcılık yapmaktan kaçınmalıdır.
- Görevlerini adil, tarafsız, objektif olarak, hukukun koyduğu hükümler çerçevesinde ve bağımsız olarak icra etmelidir.¹³

Budapeşte İlkeleri çerçevesinde savcılarının özel yaşamlarına ilişkin kılavuz davranış kodlarından bazıları şu şekilde sıralanmıştır:

- Savcılar, özel yaşamlarındaki faaliyetleri nedeniyle savcılık hizmetinin fiili dürüstlüğüne, adilliyine ve tarafsızlığına veya bunlara ilişkin makul algıları zedelememelidir.
- Savcılar her zaman hukuka saygı duymalı ve uymalıdır.
- Savcılar mesleklerine yönelik kamu güvenini muhafaza edecek ve artıracak şekilde hareket etmelidir.¹⁴

Benzer biçimde uluslararası düzeyde 2009 tarihli Bordeaux Bildirisi de demokratik bir toplumda yargıç ve savcılarının nasıl bir ilişki içerisinde olmaları gerektiği hususunda düzenlemeler içermektedir. Bu kapsamda “toplumun hukukun üs-

12 31 Mayıs 2005'te Avrupa Savcıları Konferansı'nda kabul edilmiştir.

13 “European Guidelines on Ethics and Conduct for Public Prosecutors: The Budapest Guidelines”, Avrupa Konseyi, <https://rm.coe.int/conference-of-prosecutors-general-of-europe-6th-session-organised-by-t/16807204b5>, (Erişim tarihi: 22 Kasım 2020).

14 Detaylı bilgi için ayrıca bkz. “European Guidelines on Ethics and Conduct for Public Prosecutors: The Budapest Guidelines”.

tünlüğünün adil, tarafsız ve etkili bir yargı yönetimi ile güvence altına alınmasında menfaati olduğu, cumhuriyet savcılar ve yargıçların bütün muhakeme sürecinde bireysel hak ve özgürlükleri güvence altına almak ve kamu düzeninin korunmasını sağlamak zorunda oldukları” ifade edilmiştir. Ayrıca adil, tarafsız ve etkili bir yargı yönetiminin güvence altına alınabilmesi için yargıç ve savcılarının birbirinden farklı olan ancak tamamlayıcılık arz eden uygun faaliyetlere ihtiyaçları olduğu, yargıç ve savcılarının görevlerini yerine getirirken bağımsızlıktan istifade etmeleri ve birbirlerinden bağımsız görünmelerinin zorunluluğu dile getirilmiştir.¹⁵

Yine 2010 tarihli Hakim Magna Carta’sında ise hakimlerin “etik ve mesleki sorumlulukları” şu çerçevede düzenlemeye konu olmuştur:

- Hakimlerin eylemlerine, disiplin kurallarından ayrı olan deontolojik ilkeler rehberlik eder. Bunlar hakimlerin doğrudan kendileri tarafından hazırlanmalı ve eğitimlerine dahil edilmelidir.
- Her bir devlette, hakimler için geçerli olan kanun veya temel bildirge, disiplin usulünü ve disiplin cezalarına yol açabilecek davranışları belirlemelidir.
- Hakimler, yargı görevleri dışında işledikleri suçlardan olağan hukuk kapsamında cezai açıdan sorumludur. Hakimlere görevlerinin uygulanması esnasındaki kasıtsız hatalardan dolayı cezai sorumluluk yüklenmez.
- Yargı hatalarına ilişkin kanun yolu, uygun bir temyiz sistemine dayanmalıdır. Adaletin idaresindeki diğer kusurlara ilişkin her türlü kanun yolu yalnızca devlete karşı uygulanır.
- Kasıtlı kusur halleri hariç olmak üzere bir hakim yargı görevlerinin icrasına ilişkin iddialarla ilişkili olarak devletin tazmini şeklinde dahi olsa herhangi bir şahsi sorumluluğa tabi tutulması uygun değildir.¹⁶

2015 tarihli Bologna ve Milan Küresel Yargı Etiği Kuralları “temel ilkelere genel etik standartlara, yargı bağımsızlığından tarafsızlığı ve bağımsızlığı güvence altına almaya, mahkeme yönetiminden mahkeme dışındaki faaliyetler ve yargı dışı aktivitelere” kadar geniş yelpazede etik kuralları düzenleme konusu yapmıştır. Bu noktada özellikle ilgili yargı etiği kurallarında sosyal medyaya ilişkin olarak belirlenenler dikkat çekicidir. Bu kapsamda ilgili düzenlemede sosyal ağ ve blog oluşturma konusuna ilişkin şu ilkelere yer verilmiştir:

- Bir yargıç sosyal medyayı kullanabilir.

15 “Bordeaux Bildirisi”, Avrupa Konseyi, 20 Eylül 2009, <https://rm.coe.int/1680747712>, (Erişim tarihi: 3 Aralık 2020).

16 Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi, “Hakimlerin Magna Carta’sı (Temel İlkeler)”, CCJE (2010) 3 Nihai.

- Yargıçlar kendi yargı alanındaki ilgili makamın bu ortamın güvenlik yönleri hakkında yayımladığı kılavuza uymalıdır.
- Bir yargıç gerekenden daha fazla kişisel bilgi yayımlama konusunda dikkatli olmalıdır.
- Bir yargıç kişisel hayatı ve ev adresi hakkındaki bilgilerin çevrim içi olarak mevcut olmadığından emin olmalıdır.
- Bir yargıç kişisel güvenliği riske atabilecek bilgileri yayımlamamalıdır.
- Bir yargıç bilgilerin sınırlı bir grupta tutulmasını sağlamak için gizlilik ayarlarını kontrol etmeli ve profillerine erişimi kısıtlamalıdır.
- Bir yargıç kaydolduğu tüm sitelerin hüküm ve koşullarını kontrol etmeli ve sitede yayımlanan verilerin kime ait olduğunu ve site sahiplerinin verileriyle neler yapabileceklerini bildiğinden emin olmalıdır.
- Bir yargıç blog yazabilir.
- Blog yazan (veya başkalarının bloglarına yorum gönderen) resmi makam sahipleri kendilerini yargı mensupları olarak tanıtmamalıdır.
- Yargıç, yargı görevine sahip olduğu bilinmesi halinde, kamuoyunun kendi tarafsızlığını veya genel olarak yargıya olan güveni zedeleyebileceği durumlarda görüş bildirmemelidir. Bu aynı zamanda anonim olduğu iddia edilen bloglar için de geçerlidir.
- Kılavuza uyulmaması nihayetinde disiplin cezasıyla sonuçlanabilir.¹⁷

Uluslararası ölçekte geliştirilen bildirgeler ve taraf devletlerce imzalanan sözleşmeler yargı adaletinin işleyişi noktasında temel evrensel kodlar üretmiştir. Buna paralel biçimde Türk yargı düzeni de kendi içinde yargı adaletini güvence altına alacak meslek etiği kodlarını geliştirmiştir. Bunların ilki Yargıtayın 8 Aralık 2017’de kamuoyu ile paylaştığı “Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri” ile birlikte “Yargıtay Cumhuriyet Savcıları Etik Davranış İlkeleri ve Yargıtay Personeli Etik Davranış İlkeleri”dir. Bu üç “etik ilkeler belgesi” meslek etiğini geliştirmek adına, Yargıtay Başkanlığı ile UNDP (United Nations Development Programme) tarafından yürütülen “Yargıtay Etik, Şeffaflık ve Güven Projesi” kapsamında üretilen etik ilkelerdir. İkinci meslek etiği kodifikasyonu ise 6 Mart 2019’da Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) tarafından kabul edilen “Türk Yargı Etiği Bildirgesi”dir. Bu çerçevede Türk Yargı Etiği Bildirgesi’nde etik ilkeler şöyle sıralanmıştır:

¹⁷ “Bologna and Milan Global Code of Judicial Ethics”, ICJ, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2016/02/Bologna-and-Milan-Global-Code-of-Judicial-Ethics.pdf>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

Hakimler ve savcılar; İnsan onuruna saygılıdır, insan haklarını korur ve herkese eşit davranırlar; Bağımsızdırlar; Tarafsızdırlar; Dürüst ve tutarlıdırlar; Yargıya olan güveni temsil ederler; Mahremiyeti gözetirler; Mesleğe yaraşır şekilde davranırlar; Yetkindir ve mesleklerinde özenli davranırlar.¹⁸

Benzer biçimde 2017 tarihli “Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri”nde “bağımsızlığın yargı bağımsızlığının, hukukun üstünlüğünün ön şartı ve adil yargılanmanın temel güvencesi olduğu” ifade edilmiştir. Bu nedenle hakimin hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını yüceltmesi ve örnek biçimde temsil etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Tarafsızlığın ise yargı görevinin doğru biçimde ifası için vazgeçilmez bir unsur olduğu ifade edilmiştir. Bu ilkenin, yargılamanın salt karar aşaması için değil bir bütün olarak kararın oluşturulduğu süreç için de geçerli olduğu düzenlenmiştir. Dürüstlük ilkesinin yargı görevinin doğru biçimde ifası için vazgeçilmez bir unsur olduğu vurgulanmıştır. Bu çerçevede hakimin tüm faaliyetlerinde hukukun üstünlüğüne saygılı olduğunu göstermesi, yargının dürüstlüğüne ve bağımsızlığına halkın güvenini yükseltecek biçimde davranmasının gerekliliği ifade edilmiştir. Mesleğe yaraşırılık ve bunun görüntü olarak ortaya konulmasının hakimin tüm faaliyetlerinin ifası için vazgeçilmez unsur olduğu dile getirilmiştir. Bu çerçevede hakimin ifade, inanç, dernek kurma ve toplanma özgürlüğünü kullanırken yargı görevinin onurunu, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını koruyacak şekilde davranmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca hakimin siyasi niteliğe bürünmüş, çekişmeli tartışmalara aleni olarak katılmaktan ve görüş bildirmekten kaçınması gerektiği ifade edilmiştir. Hakimin sosyal medya kullanırken öz denetim yapmak suretiyle “siyasi, etnik, mezhepçi, cinsiyetçi ve benzeri” paylaşım yapmayacağı da düzenleme altına alınmıştır. Hakimin içinde yaşadığı toplumdan kendisini tamamen soyutlamasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Adaletin tesisi için toplumu tanımak vazgeçilmez bir unsur olduğundan hakim, yargı görevlerini olumsuz şekilde etkilememek şartıyla belirli faaliyetleri yapabileceği düzenlenmiştir. Eşitlik ilkesi çerçevesinde yargı görevinin doğru biçimde ifası için mahkeme önünde herkese eşit muamelede bulunmanın vazgeçilmez bir unsur olduğu belirtilmiştir. Son olarak ehliyet ve özenin yargı görevinin doğru biçimde ifasının ön şartları olduğu ifade edilmiştir.¹⁹

Ulusal ve uluslararası ölçekte düzenlenmiş olan hakim ve savcılara yönelik etik kodlar ile toplumsal davranışları düzenleyen normların sadece hukuk ku-

18 Muharrem Kılıç, “Türk Yargı Etiği Bildirgesi”, *SETA Perspektif*, Sayı: 234, (Mart 2019), s. 2.

19 “Yargıtay Etik İlkeleri”, TC. Yargıtay Başkanlığı, <https://www.yargitay.gov.tr/documents/yargitayEtikIlkeler-Turkce.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Aralık 2020).

rallarından ibaret olmadığını ifade etmek gerekmektedir. Zira hukuk normları dışında ahlak kuralları ile birlikte örf ve adet kurallarının da bu mesleki davranış kodları üzerinde belirleyiciliği bulunmaktadır. Hukuksal normların düzenleme dışında bıraktığı bu alanlarda mesleki etik kodlar devreye girmektedir. Bu kodlar erdem etiği temelinde bir tutum ve davranış biçiminin karakter özelliği haline dönüşmesini olanaklı kılacak bir ideali öngörmektedir. Bir bakıma yargı mensuplarına yönelik olarak düzenlenen mesleki etik kuralları, ilgili mesleğin dürüstlük ve adaletle icrasında yol gösterici ve bir davranış modeli belirleyici kurallar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada yasalar yetki ve sorumluluklara ilişkin genel bir çerçeve çizerken etik ise yetki ve sorumlulukların daha etkin bir biçimde nasıl eyleme geçirileceğini belirlemektedir.

Etik temelde mesleki alanlara ilişkin regülatif eğilimin birçok alanda varlık gösterdiğine tanıklık edilmektedir. Öyle ki ilgili mesleki alana dair etik sorunların farkında olan birçok meslek grubu kendi meslek etiğini (tıp etiği, biyoetik, yönetim etiği, medya etiği gibi) oluşturmaktadır. Hatta bu eğilim neredeyse meslek sayısı kadar etiğin ya da etik beklentisinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Ancak mesleki etik kodlardan genellikle beklenenin aksine meslek etiğinin her münferit ya da belirli durumlarda neyin yapıp neyin yapılmayacağını reçetesini sunmadığı kaydedilmelidir. İlgili etik kodlar daha çok meslek mensuplarının belirli durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini dile getiren ilkeler, değerlendirmeler ve eylem normları ortaya koymaktadır.²⁰

Nitekim mesleki etik ilkelerin işlevi bir meslek mensubunun herhangi bir (nesnel-öznel) nedenden görevini mesleğin amacına uygun bir biçimde icra edebilmesi için doğru bir değerlendirme yapmasını sağlamaya yönelik yol gösterici kılavuz olarak nitelendirilebilir.²¹ Zira hukukçular (özellikle bir etik davranışı zorunlu olarak ilgili toplulukla bir güven bağına dayanan yargıçlar) yargı sisteminin meşruiyetinde de önemli bir role sahiptir. Bu yönüyle etik temelde geliştirilen davranışsal tutum demokratik siyasallığı güçlendirmektedir. Aynı zamanda etik, yargıçlara yasanın öngördüğü işlevsel görevlerine itaat etmenin çok ötesine geçmeleri için yol gösterici bir kılavuz görevi görmektedir. Bunun yanı sıra etik herhangi bir yargının nihai hedefi olan mükemmellik kültürünün uygulanması-

20 Harun Tepe, "Basın Etiği ya da Basının Etik Sorunları", *Etik ve Meslek Etikleri*, (Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara: 2015), s. 143-149.

21 Tepe, "Basın Etiği ya da Basının Etik Sorunları", s. 157.

nı teşvik ederek yargı bağımsızlığını güçlendirme ve pekiştirme potansiyelini de bünyesinde barındırmaktadır.²²

Sonuç olarak mesleğin toplumdaki rolünün öneminin artmasıyla birlikte profesyonel deontolojinin kodlanmasının önemi de artmaktadır. Kodlanmış mesleki davranış kuralları her mesleğin etik amacına ilişkin farkındalığı keşfetme ve geliştirme ve aynı zamanda belirli bir meslekteki işin, uzmanlığın ve profesyonelliğin kalitesini vurgulama ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Son zamanlarda sayısız deontolojik kodun ortaya çıkışı iki ilave faktörün etkisinden kaynaklanmaktadır. Bunlar mesleğin rolünün yeniden tanımlanmasını izleyen güçlü bilimsel ve teknolojik gelişme ve farklı mesleki faaliyet alanlarındaki çağdaş etik anlayışıdır.²³

22 Judge Jose Igreja Matos, "Judicial Integrity: A Fundamental Commitment", UNODC, <https://www.unodc.org/dohadecclaration/en/news/2017/08/judicial-integrity-a-fundamental-commitment.html>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

23 "Lizbon Ağı'nın misyonu, Avrupa Konseyinin hedeflerinin yani özellikle İnsan Haklarını garanti altına alan ve kurumlarını Hukukun Üstünlüğüne göre kuran bir Devlette kilit bir faktör olan yargının bağımsızlığı ve etkinliğinin yerine getirilmesidir. Asıl amacı yargıçların eğitiminin gelişmesine yardımcı olmak olan Lizbon Ağı, özellikle yargı eğitim kurumları arasında deneyim alışverişinin güçlendirilmesi ve ortak meselelerin kolektif biçimde incelenmesi yoluyla, bu temel sorunların çözülmesine katkıda bulunmaktadır." Bkz. "Judicial Professions the Lisbon Network, Magistrates, Ethics And Deontology", Avrupa Konseyi, https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/themis/Ethics/Paper2_en.asp, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

SOSYAL MEDYA: DİJİTALLEŞEN DÜNYANIN İLETİŞİM MECRASI

Sosyal medya dünya çapında milyarlarca insan tarafından kullanılan ve hızla çağımızın belirleyici teknolojilerinden birisi haline gelen yeni bir iletişim mecrasıdır. We are Social 2020 raporunun verilerine göre küresel ölçekte 2020’de 3,8 milyar kişi sosyal medya kullanmaktadır. Bu sayısal veri dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 49’una tekabül etmektedir. Yine bu raporun verilerine göre ülkemizde 54 milyon kişi sosyal medya kullanmaktadır. Bu sayı ise ülkemizin toplam nüfusunun yüzde 64’üne karşılık gelmektedir.²⁴ İlgili raporda paylaşılan veriler dijital çağ olarak nitelenen günümüzün gerçekliğini gözler önüne sermektedir.

Konvansiyonel iletişim yordamlarını radikal bir dönüşüme maruz bırakan bu dijital evrenin taşıyıcı aygıtı olarak nitelendirebileceğimiz sosyal medya farklı yönlerini ve işlevlerini dikkate alacak biçimde çeşitlilik arz eden tanımlamalara konu edilebilir. Pratik anlamda bir tanımlama yapılacak olursa sosyal medya, kullanıcılarına bir tür çevrim içi sosyal ağ üzerinden dijital içerik veya bilgi gönderip alabilecekleri dijital ortamlar sağlayan, genellikle uygulama ve web siteleri olarak sunulan, yazılım tabanlı dijital teknolojilerin bir koleksiyonudur.²⁵

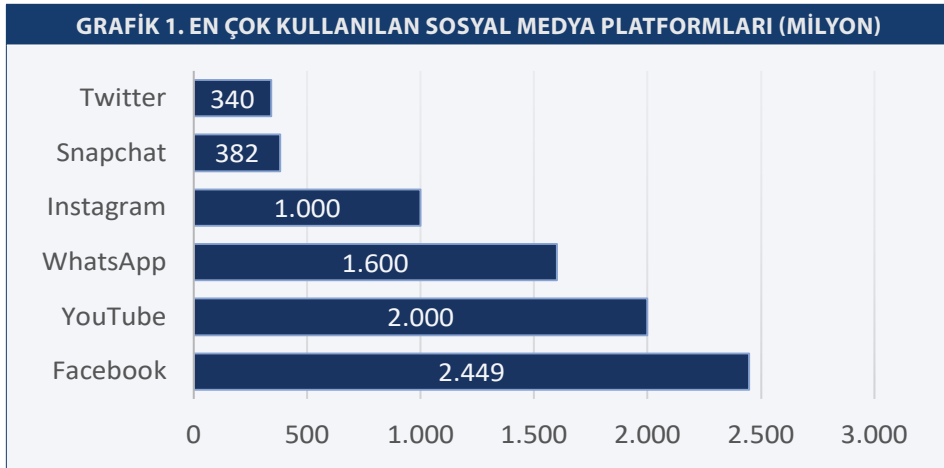
²⁴ *Digital 2020 Report*, We are Social, 30 Haziran 2020, <https://wearesocial.com/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media>, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

²⁵ Gil Appel, Lauren Grewal, Rhonda Hadi ve Andrew T. Stephen, “The Future of Social Media in Marketing”, *Journal of the Academy of Marketing Science*, Cilt: 48, Sayı: 79, (2020), s. 80-81.

TABLO 1. İNTERNET VE SOSYAL MEDYA İSTATİSTİKLERİ			
	Toplam Nüfus	İnternet Kullanıcıları	Aktif Sosyal Medya Kullanıcıları
Dünya Geneli	7,7 milyar	4,5 milyar	3,8 milyar
Türkiye	83,8 milyon	62,1 milyon	54 milyon

Kaynak: *Digital 2020 Reports*.

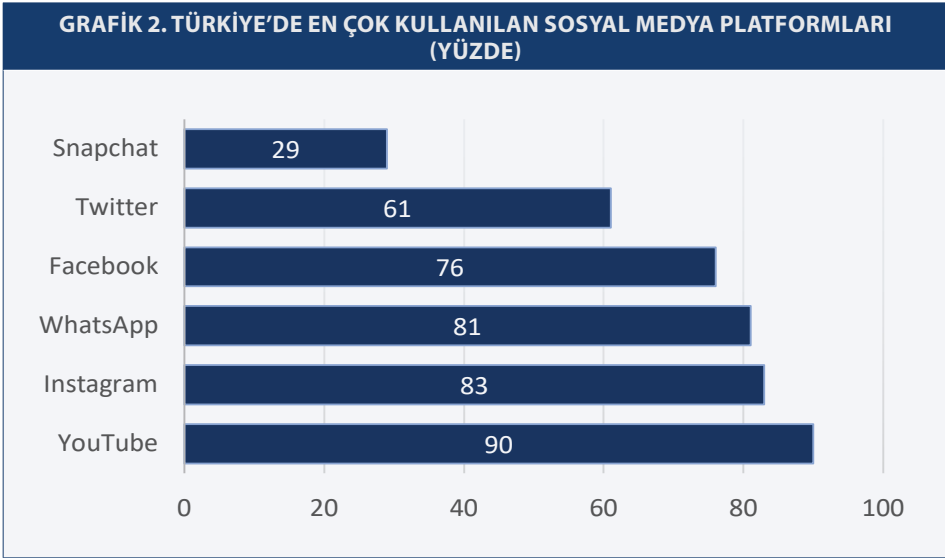
İşlevselliği açısından yapılabilecek olan bir başka tanımlamayla sosyal medya “bireylerin ve toplulukların kullanıcı tarafından oluşturulan içeriği paylaştığı, birlikte içerik oluşturduğu ve tartıştığı son derece etkileşimli platformlar oluşturan mobil ve web tabanlı teknolojiler olarak” ifade edilebilir. Bu yönüyle farklı dijital donanımına sahip olan sosyal medya türlerden söz edilebilir. Bunlar: iş birliğine dayalı projeler (örneğin Wikipedia), bloglar (örneğin TheCourt.ca), içerik toplulukları (örneğin YouTube), sosyal ağ web siteleri (örneğin Facebook, Twitter ve Instagram), sanal oyun dünyaları (örneğin World of Warcraft) ve diğer sanal sosyal dünyalardır (örneğin Second Life).²⁶

Kaynak: *Digital 2020 Reports*.

Dijital donanım ve altyapı açısından çeşitlenen sosyal medya platformlarının kullanımına ilişkin sayısal veriler genel sanal sosyalleşme eğilimlerini göstermektedir. Nitekim Grafik 1’de görüldüğü üzere We are Social 2020 raporundaki verilere göre dünya genelinde en çok kullanılan sosyal medya platformları şu şekilde sıralanmaktadır. Birinci sırada yer alan Facebook’un ardından sırasıyla YouTube, WhatsApp, Instagram, Snapchat ve Twitter gelmektedir.

26 Lorne Sossin, “Judicial Ethics in a Digital Age”, *UBC Law Review*, Cilt: 43, Sayı: 3, (2013), s. 633.

Kaynak: *Digital 2020 Reports*.

İlgili raporda Türkiye'ye ilişkin veriler dikkate alındığında en çok kullanılan sosyal medya platformlarının başında YouTube'un geldiği görülmektedir. Onu takiben Instagram, WhatsApp, Facebook, Twitter ve Snapchat gibi diğer sosyal medya platformları gelmektedir. Çeşitlenen sosyal medya platformlarına yönelik ilgi ve bunlar arasındaki tercihi belirleyen temel faktörlerden birisi demografik parametredir. Bu yönüyle Türkiye'deki sosyal medya kullanıcılarının demografik yaş aralığı ise şu şekilde bir oransal dağılım göstermektedir: Ülke nüfusunun 25-34 yaş aralığı yüzde 34,5 ile en çok sosyal medya kullanan yaş aralığı olarak kaydedilmiştir. Onu yüzde 20,7'lik oranla 35-44 yaş aralığı izlemektedir. 18-24 yaş aralığının sosyal medya kullanma oranı ise yüzde 20,5 olarak belirlenmiştir. Son olarak 45-54 yaş aralığının sosyal medya kullanımı yüzde 11,8 iken 55-64 yaş aralığının oranı ise yüzde 7,2 olarak kaydedilmiştir.²⁷

Türkiye'nin demografik dinamikleri dikkate alındığında 2019 sonunda yapılan nüfus sayımlarını esas alan TÜİK verilerine göre ülke genç nüfusu (15-24 yaş) 12 milyon 955 bin 672 kişi olarak kaydedilmiştir. Bu oran 83 milyon 154 bin 997 olan toplam ülke nüfusunun yüzde 15,6'sına tekabül etmektedir. İstatistiklerde 25-34 yaş arası nüfus (ortanca yaş)²⁸ ise 12 milyon 730 bin

²⁷ *Digital 2020 Reports*.

²⁸ Ortanca yaş, yeni doğan bebekten en yaşlıya kadar nüfusu oluşturan kişilerin yaşları küçükten büyüğe doğru sıralandığında ortada kalan kişinin yaşıdır. Ortanca yaş aynı zamanda nüfusun yaş yapısının yorumlanmasında kullanılan önemli göstergelerden biridir. Türkiye'de 2018'de 32 olan ortanca yaş 2019'da 32,4'e yükselmiştir. Bkz. TÜİK, <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33705>, (Erişim tarihi: 13 Aralık 2020).

328 olarak tespit edilmiştir.²⁹ Bu oran ise genel ülke nüfusunun yüzde 15,3'üne karşılık gelmektedir. Böylece genç ve orta yaş grubunun ülke toplam nüfusuna oranı yüzde 30,9'dur. Söz konusu demografik gerçeklikler göz önünde bulundurulduğunda özellikle genç yaş aralığında bulunan ve "dijital yerliler" olarak tanımlanan Z kuşağının kendilerine bir sanal kimlik inşa ederek yoğunlukla varlık gösterdikleri sosyal medya mecralarının içine doğdukları ifade edilebilir. Bu dijital gerçekliğin Y kuşağı olarak nitelenen orta yaş grubu için de geçerli olduğu öne sürülebilir. Söz konusu sosyolojik ve demografik dinamik dikkate alındığında yeni kuşak yargı mensupları ile gelecekte yargı görevini üstlenecek olan kuşakların bu dijital evrende mesleki sorumluluklarını icra edecekleri anlaşılmaktadır.

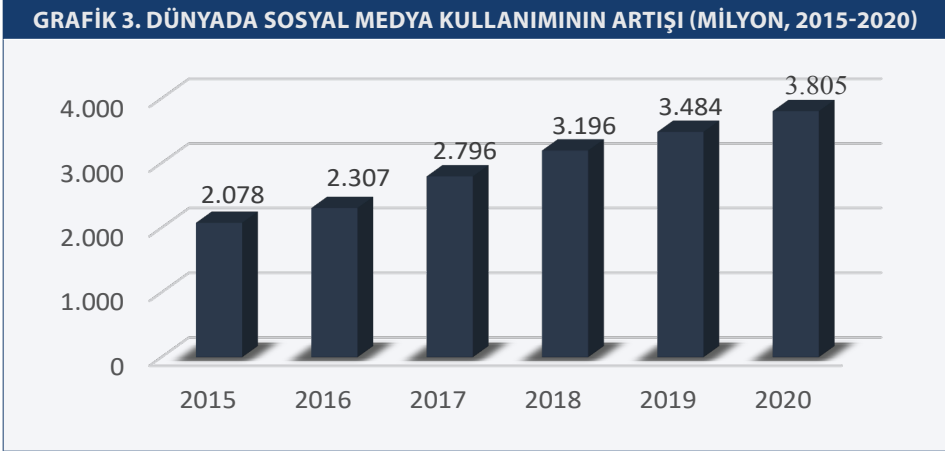
Sonuç olarak son yıllarda iletişim alanında yaşanan en önemli gelişmelerden birisi sosyal ağ sitelerinin şaşırtıcı biçimde büyümesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu büyüme üretilen haber ve enformasyonun da geometrik biçimde hızla büyümesine yol açmaktadır. Ancak bu büyüme Baudrillard'ın iletişim araçlarına ilişkin çözümlemesinde değindiği üzere giderek daha az anlam üretimine ve hatta anlam yitimine neden olmaktadır.³⁰ Bu gelişimin oluşturduğu sosyal dönüşümle birlikte artık insanların gündelik yaşamlarına ilişkin bilgileri paylaşma noktasında sosyal medya mecralarını etkin biçimde kullandıkları görülmektedir. Öyle ki insanlar bireysel ve sosyal yaşamlarına dair bilgi ve görselleri başkalarına iletmek, arkadaşlarının, tanıdıklarının ne yaptığını öğrenmek ve genellikle başkalarıyla iletişim halinde kalmak için Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram veya diğer çevrim içi sosyal ağlara katılmaktadır. Diğer yanda işletmeler, kuruluşlar ve devlet kurumları da ürün ve hizmetleri hakkında bilgi iletmek, tanıtım yapmak ve geri bildirim almak adına sosyal ağları daha etkin biçimde kullanmaktadır. Bireyler ve bazı kuruluşlar için bu tür sosyal ağ sitelerinin cazibesi, insan toplulukları arasında dinamik biçimde sürdürülen karşılıklı iletişim fırsatı olarak nitelendirilebilir.

Grafik 3'te görüldüğü üzere sosyal medya kullanıcı sayısının yıldan yıla artışı bu yeni etkileşimli iletişimselliğin kitlesel ölçekte benimsenmesine işaret etmektedir. Genel nüfus açısından ortaya çıkan bu artış eğiliminin doğal olarak farklı meslek gruplarına mensup bireyler açısından da söz konusu olduğu

29 "İstatistiklerle Gençlik, 2019", TÜİK, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2019-33731>; <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33705>, (Erişim tarihi: 11 Aralık 2020).

30 Bkz. Jean Baudrillard, *Simülakrlar ve Simülasyon*, çev. Oğuz Adanır, (Doğu Batı Yayınları, Ankara: 2014), 8. Baskı, s. 118.

kaydedilmelidir. Öyle ki bu raporda konu edinilen yargı mensuplarının da sosyal medya ağlarına katılımlarının her geçen gün artmaya devam ettiğinin ifade edilmesi gerekmektedir.³¹

Kaynak: *Digital 2020 Reports*.

31 Michael Crowell, "Judicial Ethics and Social Networking Sites", *UNC School of Government*, (University of North Carolina, Chapel Hill: 2011), s. 1.

YARGI ETİĞİ İLKELERİ ÇERÇEVESİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Dijital çağın bir gerçekliği olarak karşımıza çıkan sosyal medya kullanımındaki dramatik artış bu yeni medya yordamının artık modern toplumsal yaşamın asli bir ögesi haline getirildiğini göstermektedir. Sosyal medya kullanımının gelişim dinamiği insanların sosyal yaşamı hakkındaki bilgilerin toplanma, iletilme ve yayılma şeklini değiştirmektedir. Bu değişim beraberinde mesleki etiğe ilişkin olarak tüm sektörlerde yeni bir durumun ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Kuşkusuz bu yeni durum yeni bir mesleki etiğin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede ilgili mesleki sektörlerden birisini de yargı oluşturmaktadır. Yargı adaletinin özellikli mesleki niteliği sosyal medya kullanımı açısından etik temelde gerilimli bir alana işaret etmektedir.

Nitekim yargısal adalet açısından yargılama makamının niteliği ve yargıcın bağımsızlığı ve tarafsızlığına kamunun güveni hayati önemi haizdir. Bundan ötürü yargıçlar tarafından sosyal medyanın kullanımı irdelenmesi gereken belirli sorunları ve etik riskleri beraberinde getirmektedir.³² Yargıya olan güvenin zedelenmemesi ve yargısal adaletin tesisi noktasında bütün bu risk faktörlerinin dikkatli biçimde etüt edilmesi icap etmektedir. Buna bağlı biçimde sözünü etmiş olduğumuz yeni duruma uygun olarak yargısal mesleki etiğin geliştirilmesi gerekmektedir.

---

32 "Non-binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges", United Nations Office on Drugs and Crime, (2019), https://www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/social_media_guidelines/social_media_guidelines_final.pdf, (Erişim tarihi: 2 Ocak 2020).

Ancak ifade edilmelidir ki uluslararası belgeler, hakim ve savcılarının hak ve özgürlüklerini çevrim içi platformlarda nasıl kullanabileceklerine ilişkin herhangi bir rehber ilkeye ya da kurallara yer vermemektedir. Bununla birlikte insanların çevrim dışıyken sahip oldukları hakların özellikle ifade özgürlüğü başta olmak üzere çevrim içi olarak da korunması gerektiği yaygın olarak kabul edilmektedir. Bir hakim veya savcının içinde yaşadığı toplumdan tamamen soyutlanmasının mümkün olmadığı ve aslında böylesi bir sosyal izolasyonun da gereksizliği ifade edilmektedir. Hakimlere ve savcılara “sosyal medyadan uzak durmaları” için genel bir talimat vermenin dijital teknolojilerin hayatımızı bütünüyle kapladığı bu dijital evrende ne haklı ne de gerçekçi bir yaklaşım olmadığı ilkten ifade etmek gerekmektedir.³³

Bu dijital evrende ve çağda yargıçların sosyal mecralara katılımlarının yasaklanması makul değildir. Zira en temelde yargı mensuplarının da diğer yurttaşlar açısından geçerli olan (ifade, inanç, dernek kurma ve toplanma özgürlüğü gibi) temel hak ve özgürlükleri bulunmaktadır. Ancak hak ve özgürlüklere sahip olan yargı mensupları her zaman yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını koruyacak biçimde bir görev duyarlılığıyla hareket etmek durumundadır. Zira bir yargıcın sosyal medyayı kullanma şekli tüm yargıçlara karşı kamuoyu algısını ve genel olarak yargı sistemine olan güveni negatif yönlü etkileyebilme potansiyeline sahiptir. Bu yönüyle yargı mensuplarının sosyal medya kullanımı oldukça karmaşık bir mesele olarak karşımızda durmaktadır. Öyle ki bazı yargıçların sansasyonel sosyal medya kullanımları ilgili yargıçlara yönelik tarafsızlık beklentisini ihlale ve hatta bir bütün olarak yargı adaletine güvensizliğe yol açabilmektedir.³⁴

Özellikle yargıçların sosyal medya kullanımlarına ilişkin temel sorun alanlarından birisini adil yargılanma hakkını haleldar eden ihsas-ı rey (oyunu belli etme) sorunu olarak kaydedilebilir. Nitekim Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 36. maddesinde hakimin davada iki taraftan birine öğüt vermiş ya da yol göstermiş olması veya davada iki taraftan birine veya üçüncü kişiye kanunen gerekmediği halde görüşünü açıklamış olması bir ret sebebi olarak düzenlemeye konu olmuştur.³⁵ Benzer şekilde Ceza Muhakemesi Kanunu’nda (CMK) hakimin tarafsızlığını şüpheye düşürecek nedenlerin bulunması durumunda ya da görev yap-

33 Diego Garcia Sayan, *Report of the Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers*, (United Nations Report, New York: 2019), A/HRC/41/48, s. 15.

34 Dimitra Blitsa, Ioannis Papatthanasiou ve Maria Salmanli, “Judges & Social Media: Managing the Risks”, SRN Electronic Journal, (2015), s. 6.

35 Süha Tanrıver, *Medeni Usul Hukuku*, 2. Baskı, (Yetkin Yayınları, Ankara: 2018), s. 281.

masının yasayla yasaklandığı belirli hallerde (CMK, m. 22-23) ilgililerce hakim in redd-i talep edilebileceği düzenleme altına alınmıştır.³⁶ Bu bakımdan hakim in sosyal medyada doğrudan yapacağı paylaşım, bir içeriği beğenmesi, başka bir içeriği yeniden paylaşması (*retweet*) veya bir davayla ilgili kapalı bir gruba katılması gibi durumlarda bu paylaşımların ihsas-ı rey oluşturup oluşturmadığının derinlemesine analiz edilmesi gerekmektedir.³⁷

Nitekim yargı mensuplarının sosyal medyayı kullanma şekli ön yargılı veya dış etkilere maruz kaldığı durumlara yol açabilmektedir. Örneğin hakim in önündeki dava dosyasına benzer bir davaya ilişkin sosyal medya paylaşımlarını beğenmesi veya içeriği paylaşması gibi durumlar hakim in önündeki davada ön yargılı davrandığı yönünde bir izlenim oluşturabilmektedir. Bu durum hakim in dava sonuçlanmadan önce kanaatini belirtmesi anlamına gelen ihsas-ı rey yasağını ihlale yol açabilmektedir.

Öte yandan sosyal medyanın yargı mensuplarının mesleki alanlarına ilişkin olarak halkı bilgilendirmek ve toplumun hukuka ilişkin farkındalığını artırıcı bir işlevi de bulunmaktadır. Ayrıca sosyal medya kullanımı yargı mensubu ile toplum arasındaki sosyal etkileşimi artırmak suretiyle adalet bilincinin oluşmasına elverişli bir zemin de sunmaktadır.³⁸ Bugün sosyal medyanın gündelik yaşamın ve sosyokültürel hayatın asli bir parçası haline gelmesinden ötürü yeni bir toplumsal etkileşim biçimi oluşmuştur. Bu yüzden söz konusu toplumsal etkileşim alanından ve bilgiden uzak kalan yargıçların etkili karar verme ihtimali de zayıflamaktadır. Ayrıca yargı mensuplarının sosyal ağlara katılımının tümünden yasaklanması yargıçların ifade özgürlüğü ile çatışan bir durum olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu kısıtlama yargıçlar açısından sosyal bir kimlik geliştirme ve diğer insanlarla ilişki kurma hakkını da içeren özel hayatlarına kabul edilebilir sınırların ötesinde bir müdahale olarak da değerlendirilebilir.³⁹

Yargı mensuplarının hem bir yurttaş olarak hem de üstlendikleri yargısal rollerinde hizmet ettikleri toplumsal yapılara dahil olmaları önemlidir. Bundan ötürü giderek dijitalleşen bir dünyada yargıçların sosyal medyaya katılımını tamamen yasaklamak doğru bir yaklaşım değildir. Bununla birlikte yargıçların bu ağlara katılımı ile kamunun üstün yararı, halkın yargıya olan güvenini sürdürme ihtiyacı, adil yar-

36 Nur Centel ve Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Baskı, (Beta Yayınları, İstanbul: 2016), s. 606.

37 Mehmet Bedii Kaya, "Hukuk ve Etiğin Işığında Hakimlerin Sosyal Medya Kullanımı", s. 6. <https://www.mbka-ya.com/hukuk/hakimlerin-sosyal-medya-kullanimi-etik-hukuk.pdf>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2020).

38 "Non-Binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges", s. 2.

39 Blitsa, Papathanasiou ve Salmanli, "Judges & Social Media: Managing the Risks", s. 6.

gılanma hakkı ve bir bütün olarak yargı sisteminin tarafsızlığı, doğruluğu ve bağımsızlığı arasında denge kurulması icap etmektedir.⁴⁰ Burada şunu ifade etmek gerekir ki Bangalor Yargı Etiği ilkeleri başta olmak üzere yargının tarafsızlığına ilişkin uluslararası belgelerde yargı mensuplarının sosyal medya kullanımını sınırlayan bir kural ya da tavsiye bulunmamakla birlikte ifade özgürlüklerine ve özel hayatlarına ilişkin tavsiyelere yer verilmiştir. Buna göre yargı mensubunun kendisini tamamen dış dünyadan soyutlayarak manastıra kapanmış bir keşiş hayatı yaşamasının beklenmediği ifade edilmiştir. Ancak bir yargı mensubunun toplum içinde sergilediği tutum ve davranışların meslek ahlakına uygun ve tarafsızlığını zedelemeyecek şekilde olması gerektiği de vurgulanmıştır. Bir yargı mensubunun diğer insanlardan çok daha katı ve sınırlı bir yaşam ve görev sürdürmesinin gerekliliğine rağmen ondan toplumsal yaşamdan tamamen çekilerek bütünüyle aile ve arkadaş ortamıyla sınırlanan özel bir yaşam sürmesini beklemenin mantıksız olacağı dile getirilmiştir.⁴¹

Bu çerçevede yalnızca birkaç ülke hakim ve savcılarının sosyal medya kullarımlarını düzenlemek için özel yasalar veya etik standartlar geliştirmiştir. Bazı ülkelerde hakim ve savcılarının mesleki dernekleri (örneğin Brezilya Sulh Hakimleri Birliği ve Kaliforniya Hakimler Derneği) özellikle sosyal medyada çevrim içi ifade özgürlüklerinin kullanılmasıyla ilgili riskler konusunda farkındalık oluşturmak için bir dizi faaliyet yürütmüştür. Diğer ülkeler de yargı mensuplarının sosyal medyaya katılımı konusunun çerçevesini belirlemek adına yasal kodlarını güncellemeye ve etik kurumlar oluşturmaya başlamışlardır.⁴²

Örneğin ABD Yargı Konferansı Davranış Kuralları Komitesi (The U.S. Judicial Conference Committee on Codes of Conduct) yargıçların sosyal medyayı kullanmasıyla ilgili bir tavsiye görüşü yayımlamıştır. Bu çerçevede sosyal medyanın hakimler ve adli çalışanlar tarafından kullanılmasının çeşitli etik hususları ortaya çıkardığı vurgulanmıştır. Bundan ötürü şu hususlara dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir:

Sosyal medya kullanımında ilgili mecranın gizlilik politikalarını dikkate almak, her türlü davranışta uygunsuzluktan kaçınmak, mahkemenin itibarını zedelememek veya mahkemeyi olumsuz duruma düşürmemek, sosyal medya etkileşimi üzerinden ilgili taraflara mahkemeye özel erişim imkanı sağlamamak veya onlara iltimas göstermemek, bekleyen davalar hakkında yorum yapmamak, yasaklanmış siyasi faaliyetlerde bulunmamak ve davaya konu olabilecek belirli sosyal konularla veya sık sık dava açan kuruluşlarla ilişki kurmaktan kaçınmak.⁴³

40 "Non-Binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges", s. 3.

41 "Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct", United Nations, (Eylül 2007), s. 41.

42 Sayan, *Report of the Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers*, s. 16.

43 U.S. Judicial Conference Committee, *Guide to Judiciary Policy*, (Aralık 2018), s. 222.

Bu yasal düzenlemeler ve etik kurumların görüşleri çerçevesinde hakim ve savcuların sosyal medya kullanımına ilişkin farklı yaklaşımların bulunduğu ifade edilebilir. Bazı ülkeler sosyal medya kullanımına sınırlamalar getirirken diğer ülkeler ise belirli etik davranış kuralları çerçevesinde sosyal medya kullanımına izin vermektedir. Bu minvalde küresel ölçekte sosyal mecralara katılıma yönelik farklı yaklaşımlar bulunduğu ifade edilmesi gerekmektedir. Örneğin ABD’de bazı eyaletler sosyal medya kullanımına ilişkin katı bir yaklaşım sergilemektedir. Florida, Oklahoma ve Massachusetts gibi eyaletler yargıçların önünde bulunan dosyadaki taraf vekilleriyle Facebook veya LinkedIn’de bağlantı kurulmasını yasaklamaktadır. Buna ilişkin olarak Florida Mesleki Etik Komitesi avukat ve hakimin herhangi bir sosyal mecra da arkadaş olarak görülmesinin etik açıdan doğru bir izlenim oluşturmayacağını vurgulamıştır. Florida gibi Massachusetts de yargıçların sosyal ağ sitelerinde hakim ve avukatların herhangi bir şekilde ilişki kurmasını yasaklamaktadır. Ancak Massachusetts eyaleti yargıçların Facebook gibi sosyal medya hesaplarına sahip olmasının kısıtlanmaması gerektiğini belirtmektedir.⁴⁴

Öte yandan Malta ise 2010’da Yargı Mensupları için Etik Kuralları’nda değişiklik yaparak sosyal medyaya ilişkin düzenlemeye yer vermiştir. İlgili düzenleme “dürüstlük ve dürüstlük görünümünün bir yargıcın tüm faaliyetlerinin yerine getirilmesi için gerekli olduğunu” öne sürmüştür. Buna bağlı biçimde yargıcın sosyal ağ internet sitelerine üyeliğinin adli makamla bağdaşmayacağı ve bu tür bir üyeliğin ilgili Etik Kurallar’ın (Kural, m. 12/2) ihlaline yol açabileceği gerekçesiyle yargı mensuplarının sosyal medyaya katılımını yasaklanmıştır.⁴⁵

Sosyal medya kullanımına ilişkin ABD’deki bazı eyaletler daha ılımlı bir yaklaşım sergilemektedir. Bu eyaletler hakimlerin sosyal medya mecralarına sahip olmalarına izin verildiği konusunda hemfikirdir. Hakimin bir avukatla sosyal medyadaki etkileşimini dikkate almak yerine onların sosyal medya sitesinin içeriğini göz önünde bulundurulmasını esas almaktadırlar. Kaliforniya, Arizona, Utah, Texas, Kuzey Carolina ve Florida gibi eyaletler bu bağlamda zikredilebilir. Bunlardan Kaliforniya eyaleti hakimlerin sosyal medyaya katılımlarını onaylamakla birlikte onların önünde bekleyen davaları olan avukatlarla sosyal medya üzerinden etkileşimde bulunmalarına izin vermemektedir.⁴⁶ Florida Yüksek Mahkemesi ise sosyal medya üzerinden geliştirilen sanal arkadaşlığın taraflar arasında “yakın bir

44 Shaziah Singh, “Friend Request Denied: Judicial Ethics and Social Media”, *Journal of Law, Technology & The Internet*, Cilt: 7, (2016), s. 158.

45 “Code of Ethics for Members of the Judiciary”, Commission for the Administration of Justice, (2004).

46 Singh, “Friend Request Denied: Judicial Ethics and Social Media”, s. 160.

ilişkinin varlığına” işaret etmeyeceğini öne sürmüş ve internetin kamusal doğası dışında bir “Facebook arkadaşı” ile bir hakimin sahip olabileceği diğer arkadaşlıklar arasında hiçbir farkın olmadığına karar vermiştir.⁴⁷

Rusya Federasyonu’nun yargı sistemine ilişkin mevzuatı ise yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin düzenlemelere yer vermemektedir. Rusya’da hakimlerin davranışlarının genel konularını düzenleyen bir Yargı Etiği Kodu (Code of Judicial Ethics)⁴⁸ bulunmaktadır. Bu noktada Rusya Federasyonu Hakimler Konseyi ilgili düzenlemede yer alan genel ilkeleri dikkate alarak sosyal ağların kullanılmasını önermektedir.⁴⁹

Kosta Rika’da sosyal medyanın belirli kullanımlarını yasaklayan kurallar hazırlanmıştır. Yargının idari organı olarak hareket eden Kosta Rika İdari Davalar Genel Kurulu (Plenary Court) hakimler arasındaki farklı çıkar çatışmalarını önlemek, belirlemek ve yeterli bir şekilde yönetmek için bir dizi kural kabul etmiştir. Bu hükümlerde sosyal medyanın belirli tarzda kullanımlarına atıflar ve yasaklar bulunmaktadır. Belirlenen bu kurallar hakimler ve diğer yargı mensupları için geçerlilik arz etmektedir.⁵⁰

İsviçre Federal Mahkemesi ise yargıçların sosyal ağlarda yer almaları ve tarafsızlıklarından taviz vermeden ilgililerle temas kurmaları yönünde karar vermiştir.

İrlanda’da hakimlerin sosyal medyayı kullanmasıyla ilgili herhangi bir kılavuz belge bulunmamaktadır. Ancak İrlanda’daki hakimlerin genellikle sosyal medyada kamuya açık bir şekilde hesapları bulunmamaktadır.⁵¹

Birleşik Krallık ise 2012’de yargıçların işleri hakkında blog yazmasını veya sosyal medyada paylaşım yapmasını yasaklayan yeni kuralları kabul etmiştir. Öngörülen kılavuzlar birtakım uyarıları içermektedir. Buna göre yargı mensupları kamuoyunun yargının tarafsızlığına olan güvenini sürdürecektir biçimde hem mahkeme içinde hem de mahkeme dışında etik davranma ihtiyacının kesinlikle farkında olmak durumundadır. Burada yargı mensuplarının blog yazarlığı yasaklanmamıştır. Ancak blog yazan veya başkalarınınkine yorum yapan yargı mensuplarının kendilerini yargıç kimlikleriyle tanıtmaması düzenleme altına alınmıştır. Ayrıca yargıçların kendi tarafsızlıklarına ve genel olarak yargıya karşı

47 Singh, “Friend Request Denied: Judicial Ethics and Social Media”, s. 166.

48 Rusya Yargıçlar Kongresi tarafından 19 Aralık 2012’de kabul edilmiştir. 8 Aralık 2016’da Rusya Yargıçlar Kongresi kararıyla değiştirilmiştir. Bkz. https://www.venice.coe.int/files/un_social_media/rus.pdf, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

49 Venice Commission, *Use of Social Media By Judges Deontological Rules or Instructions/Relevant Case-Law*, (Strasbourg: 2019), s. 9.

50 *Use of Social Media By Judges Deontological Rules or Instructions/Relevant Case-Law*, s. 2-4.

51 *Use of Social Media By Judges Deontological Rules or Instructions/Relevant Case-Law*, s. 2-4.

kamu güvenini zedeleyebilecek fikirleri ifade etmekten kaçınması gerektiği ifade edilmiştir.⁵² Bu kapsamda Twitter ve diğer sosyal ağ mecralarını da kapsayan bu yönergelere uyulmamasının disiplin cezasına neden olabileceği düzenleme konusu yapılmıştır.⁵³

Aynı zamanda Birleşik Krallık'ta Adalet Bakanlığı tarafından ilk kez Temmuz 2000'de yayımlanan *The Media: A Guide for Judges* adlı çalışma başlatılmıştır. 2014'te revize edilen *Media Guidance for the Judiciary* çalışmasında yargı görevlilerinin medya ile konuşma özgürlüğünü büyük bir ihtiyatla kullanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda yargı mensuplarının yargı sistemine veya herhangi bir yargı kararına yönelik kamuoyu eleştirilerine cevap vermekten kaçınması gerektiği belirtilmiştir. En son 2020'de revize edilen medya kılavuzunda mahkemeler ve medya arasında daha güçlü ve etkin bir iletişim kurulmasının ve aleniyet ilkesinin sürdürülmesinin önemi vurgulanmıştır.⁵⁴ Benzer biçimde 2010 tarihli Norveçli Hakimler için Etik İlkeler'de yargı mensuplarının medyanın mahkemedeki rolüne saygı göstermesi ve mahkemelerin görmekte olduğu davalar hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesini temin etmesi gerektiği ifade edilmiştir.⁵⁵

Ülkemiz yargı düzeninde ise, hakim ve savcıların sosyal medya kullanımına ilişkin bağımsız bir “sosyal medya etiği” düzenlemesinin bulunmadığı ifade edilmektedir. Özel olarak “sosyal medya kullanım etiği”ne dair herhangi bir düzenleme söz konusu olmadığından, konuya ilişkin sorunlarda “Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri” ile HSK'nın hakim ve savcılara yönelik genel mesleki davranış ilkelerine aykırılıktan dolayı disiplin soruşturması yürütülmektedir. Ancak içinde bulunduğumuz dijital evrende her geçen gün yaşanan büyük değişim dinamiği dikkate alınarak konuya özgü mesleki davranış kurallarının belirlenmesi uygun olacaktır. Somut biçimde ifade edilecek olursa mesleki etik davranış kodlarının belirlendiği bir “sosyal medya kullanımı etik bildirgesi”nin hazırlanmasının isabetli olacağı anlaşılmaktadır.

Ülkelerin ulusal yargı düzenlerinde sosyal medyaya ilişkin genel yaklaşımı yukarıda zikretmiş olduğumuz gibi olsa da giderek daha fazla yargı mensubu “dijital vatandaş” olarak rol üstlenmekte ve de sosyal medya kullanımının etik

52 “Senior Presiding Judge & Senior President of Tribunals, Blogging by Judicial Office Holders”, Courts and Tribunals Judiciary, (2012). <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/JCO/Documents/Guidance/blog-ging-guidance-august-2012.pdf>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

53 John G. Browning, “Why Can't We Be Friends? Judges Use of Social Media”, *University of Miami Law Review*, Cilt: 68, Sayı: 487, (2014), s. 506.

54 *Media Guidance for the Judiciary*, Judiciary of England and Wales, (2014); Ayrıca bkz. <https://www.gov.uk/government/news/updated-media-guidance-will-ensure-easier-access-to-court-information>, (Erişim tarihi: 22 Aralık 2020).

55 Mustafa Saldırım (ed.), *Karşılaştırmalı Hukukta Yargı Etiği İlkeleri*, (Yargıtay, Ankara: 2017), s. 41.

sınır çizgileri konusunda sürekli bir rehberliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim ABD’de birçok eyalet konuya ilişkin etik görüş yayımlamasına rağmen sosyal medya kullanımı nedeniyle disiplin sorunları yaşayan hakimlerin sayısı artış eğilimi göstermektedir. Ancak yargıçları, hizmet verdikleri topluma erişim sağladıkları ve sosyal medya aracılığıyla etkileşime girdikleri için cezalandırmanın çözüm olmadığını, daha ziyade hakimlere dijital vatandaş olarak rolleri için eğitim ve rehberlik sağlama yolunda adımların atılması gerektiğini ifade edilmelidir. Nitekim mevcut yargı etiği kuralları oluşturulurken dijital çağın gelişim dinamiği hesaba katılmadan bir çerçeve belirlendiğinden teknolojinin getirdiği zorlukları da dikkate alan bir sosyal medya etik kurallarının oluşturulması icap etmektedir.⁵⁶

Ayrıca yargı mensuplarının kendi öz bilinçlilikleriyle sosyal medya platformlarının çeşitliliğini göz önünde bulundurarak bazı sosyal medya mecralarında özel ve mesleki kimliklerini ayırtmalarının gereğini idrak etmeleri beklenmektedir. Bu bilinç düzeyini geliştirebilmek adına sosyal medya platformlarının işleyişi ve çeşitli sanal platformlarda ne tür bilgilerin paylaşılmasının gerekli veya uygun olabileceği noktasında yargı mensuplarının meslek öncesi ve meslek içi eğitim yoluyla bilgilendirilmesi düşünülmelidir.⁵⁷ Bu türden eğitimler özellikle sosyal medyanın kullanımına ilişkin pratik rehberliği içermek durumundadır. Bundan sonrası için atılması gereken adım kamu yargı komitelerinin tümüyle “sosyal medya çağı”na girmiş olan yargı gerçekliğini dikkate alan bir rehberlik taslağı hazırlaması olarak belirlenebilir.⁵⁸

Yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin bir diğer değerlendirilmesi gereken nokta onların “gerçek adlarıyla sosyal mecralara katılmasının” yerindeliği meselesidir. Bu çerçevede yargıçların geçerli etik standartlara ve mevcut kurallara aykırı olmamak kaydıyla gerçek adlarını kullanabilecekleri ve hukuki statülerini sosyal medyada ifşa edebilecekleri kabul edilmektedir. Ancak yargı mensuplarının sosyal medyayı⁵⁹ kullanım tutumlarında meslekleriyle ilgili tüm

56 John G. Browning, “The Judge as Digital Citizen: Pros, Cons, and Ethical Limitations on Judicial Use of New Media”, *Faulkner Law Review*, Cilt: 8, Sayı: 1, (2016), s. 132.

57 “Non-Binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges”, s. 5.

58 Craig Estlinbaum, “Social Networking and Judicial Ethics”, *St. Mary’s Journal on Legal Malpractice & Ethic*, Cilt: 2, Sayı: 2, (2012), s. 28.

59 Küresel Yargı Bütünlüğü Ağı’nın (Global Judicial Integrity Network) Nisan 2018’deki lansman etkinliğinin sonunda Yargı Bütünlüğü Bildirisi (Declaration on Judicial Integrity) kabul edilmiştir. Bu çerçevede yargıçların sosyal medya kullanımı Küresel Yargı Bütünlüğü Ağı için öncelikli bir konu olarak belirlenmiştir. Bu öncelikli konu Küresel Ağı Danışma Kurulu tarafından kabul edilen 2018-2019 çalışma planında da yer almaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Use of Social Media by Judges Deontological Rules or Instructions/Relevant Case-Law*, s. 2.

etik standartlara uymaları gerekmektedir.⁶⁰ Nitekim hakimler ve savcıların Twitter gibi sosyal mecraları kullanabileceği kaydedilmektedir. Ancak bu sosyal medya hesapları onları hakim veya savcı olarak tanımladığından yalnızca bilgilendirme ve eğitim amaçlı ve işleriyle bağlantılı faaliyetler için kullanılması gerektiği ifade edilmektedir.⁶¹

Sonuç olarak sosyal medya platformları toplumsal yaşamda kitle iletişiminin gerçekleşmesinde ve bilginin yayılmasında giderek daha büyük bir iletişim ortamı oluşturmaktadır. Bununla birlikte yargı makamının niteliği göz önüne alındığında yargı mensupları tarafından sosyal medyanın kullanımı irdelenmesi gereken belirli sorunları ortaya çıkarmaktadır. Nitekim yargı mensuplarının sosyal medyayı kullanma şekli yargıçlara ilişkin toplumsal algıyı ve yargı sistemlerine olan güveni etkileyebilmekte ve potansiyel olarak yargı mensuplarının ön yargılı veya dış etkilere maruz kaldığı durumlara yol açabilmektedir. Buna ek olarak sosyal medyanın kullanımı yargıçların mahremiyetine ve güvenliğine yönelik potansiyel tehditler oluşturma ve onları olumsuz yorumlar ve siber zorbalık saldırılarına maruz bırakma riskini de içerisinde barındırmaktadır. Sosyal medya kullanımına ilişkin farklı yaklaşımlar bulunmasına rağmen bu yaklaşımları birbirine bağlayan nokta yargıçların her zaman “yargı bağımsızlığı, tarafsızlık, doğruluk, eşitlik ve dürüstlük” gibi temel değerlere saygı duymaları gerektiği ilkesidir.⁶²

60 “Non-Binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges”, s. 4.

61 Sayan, *Report of the Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers*, s. 18.

62 “Use of Social Media by Judges Discussion Guide for the Expert Group Meeting”, Viyana, 5-7 Kasım 2018, https://www.venice.coe.int/files/un_social_media/unodc.pdf, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINA KATILIM

Modern ağ toplumunu oluşturan kurucu ögelerden birisi olarak sosyal medya platformları iki yönlü kimliğe sahiptir: İnsanlarla hızlı ve doğrudan bir şekilde etkileşim imkanı sağlamak, halka açık ve süreklilik arz eden bir yapıda olmak. Bu platformlarda internet depolama kapasitesi neredeyse sınırsızdır. Paylaşılan içerikler kolaylıkla iletilebilir, kopyalanabilir ve yeni bağlamlara yerleştirilebilir niteliktedir. Bir yandan sosyal ağ siteleri doğrudan, etkileşimli, gayriresmi ve kişiselleştirilmiş iletişim medyası oluştururken diğer yandan halka açık kalıcı kayıt siteleri olarak işlev görmektedir. Doğrudan, etkileşimli, gayriresmi ve kişiselleştirilmiş karakterleri, modern yargıcın mahkeme salonundaki multimodal ve formdan bağımsız kendini temsil etmesiyle son derece uyumluluk arz etmektedir. Bununla birlikte medyanın kamusal karakteri onları aynı zamanda karar veren bir yargıcın kamusal performansının bir parçası haline getirmektedir. Bu performans tek modlu, biçimsel bir öz temsil ile karakterize edilmektedir. Hukuk sosyologları ve söylem uzmanları süreklilik arz eden bu kamusal adli öz temsil sürecinin doğrudan, etkileşimli, gayriresmi ve kişiselleştirilmiş iletişimle çelişen kalıcı bir ritüelin parçası olduğunu vurgulamaktadır.⁶³

Kısa mesajlar aracılığıyla yazılı iletişime katılmanın “geleneksel” yollarından ayrı olarak sosyal medya, kişinin onayını (beğenmek ve beğenmemek) ve ilgisi-

---

63 Paul van den Hoven, “The Judge on Facebook; Neglecting a Persistent Ritual?”, *International Journal for Court Administration*, Cilt: 7, Sayı: 1, (2015), s. 18.

ni (takip etmek) ifade etmenin veya kabul etmenin yeni yollarını sunmaktadır.⁶⁴ Sosyal medya doğası gereği bir mecrada yorum yapma, fotoğraf paylaşma, kişileri araştırma ve kişilerle etkileşim kurma gibi dijital aktiviteler için uygun bir mecra oluşturmaktadır. Facebook'taki "beğenme" özelliği bir gönderi, yorum, fotoğraf, video, profil, uygulama veya diğer Facebook bileşenleriyle olan sempatinizin, beğeni veya anlaşmanızın bir ifadesi olarak tanımlanabilmektedir. Bir yargı mensubu sosyal mecralara katıldığında takip ettiği kişilerin tüm gönderilerini, yorumlarını ve faaliyetlerini onayladığı yönünde bir algı oluşturma riski barındırmaktadır.⁶⁵ Bu noktada muhtemelen yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin en büyük tehdit yargıcın tarafsızlık veya yetkisini kötüye kullanması şüphelerine yol açabilme riskini taşıması olarak kaydedilebilir.⁶⁶

Nitekim çevrim içi etkinlikler bizzat yargı mensuplarını ve mahkemeleri bağımsızlık ve tarafsızlık temelinde yüksek bir risk yaratma potansiyeline her zamankinden daha fazla sahiptir. Bu çerçevede giderek daha yoğun biçimde yargı mensuplarının Facebook ve Twitter gibi sosyal medya mecralarını kullanmalarına izin verileceği veya ne şekilde kullanılabilecekleri sorgulanmaktadır. Bu teknoloji ikilemine örnek olarak Aralık 2011'de CBS⁶⁷ tarafından yayımlanan çevrim içi etkinlik ve mahkemeler arasında giderek artan sorunlu ilişkiyi vurgulayan *The Good Wife* dizisinin bir bölümü verilebilir. İlgili dizinin "What Went Wrong?" adlı bölümünde jüri üyeleri masum bir sanığı cinayetten suçlu bulmuştur. Savunma avukatları yargıcın yargılama sırasında yanlışlıkla jüri üyesiyle bağlantı kurduğunu tespit ettikten sonra son anda müvekkillerini kurtarmışlardır. Özetle sosyal medya hesabı bulunan saygın bir yargıcın davanın jürisiyle olan sanal etkileşimi davanın seyrinin değişmesine yol açmıştır. Diziye konu olan bu kurgusal anlatı yeni sosyal medya platformlarının dikkatsizler açısından ne kadar büyük bir tuzağa dönüşebileceğini keşfetmek adına bir ironiden yararlanmaktadır.⁶⁸

Yorum veya durum güncellemeleri yayımlamak kadar tartışmalı olmasa da yargıçlar, başkaları tarafından gönderilen fotoğraflara yorum yaparken kendi öz etik değerlendirmesini yapmak durumundadır. Bu çerçevede Kentucky Danışma

64 Blitsa, Papathanasiou ve Salmanli, "Judges & Social Media: Managing the Risks", s. 18-20.

65 "Practical Guidelines on Use of Social Media by Judges: Central and Eastern European Context", CEELI Institute, (2019), s. 38-39.

66 Blitsa, Papathanasiou ve Salmanli, "Judges & Social Media: Managing the Risks", s. 18-20.

67 CBS, CBS Entertainment Group bölümü aracılığıyla Viacom CBS'ye ait bir Amerikan ticari yayın televizyonu ve radyo ağıdır. Bkz. <https://www.cbs.com>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

68 Nathanael J. Mitchell, "Judge 2.0: A New Approach to Judicial Ethics in the Age of Social Media", *Utah Law Review*, Cilt: 2012, Sayı: 4, (2012), s. 2128.

Komitesi yargıçların daha yüksek standartlara tabi olduğu ve bu nedenle başkaları tarafından paylaşılan fotoğraflara yorum yaparken uygunsuz görünmekten kaçınmaları gerektiğini ifade etmektedir.⁶⁹

Sosyal medyanın yargıçlar tarafından kullanıldığı/kullanılma ihtimalinin olduğu bir diğer form derdest olan bir davaya ilişkin olarak yargıcın tarafları/tanıkları sosyal medya hesapları üzerinden araştırmasıdır. Bu kapsamda tavsiye niteliğindeki görüşler yargıçların tarafların veya tanıkların faaliyetlerini izlemek veya davada sunulan olayların kapsamını aşan bilgiler elde etmek için Facebook veya diğer sosyal ağ sitelerini kullanmaktan kaçınmaları gerektiğini göstermektedir. Ohio Yüksek Mahkemesi Etik Komitesi “bir yargıcın, bir sosyal paylaşım sitesindeki bir davanın tarafının veya tanıkların sayfalarına bakmaması ve önündeki davayla ilgili bilgi almak için sosyal ağ sitelerini kullanmaması gerektiğini” ifade etmiştir.⁷⁰

Genel tavsiye bu olmakla birlikte sosyal medyanın yargı mensuplarının belirli davacılar hakkında bağımsız olarak bilgi edinmesini ve olgusal araştırma yapmasını kolaylaştırdığı yönünde de bir görüş bulunmaktadır. Bu görüşe göre dava devam ederken bir yargıç, tarafların sosyal medya sayfalarında gezinerek davanın gerçeklerini bağımsız olarak araştırırsa ve davayla ilgili ek bilgilerle karşılaşarsa bu bilgileri incelemek için kayda alabilir. Ancak elde edilen bu bilgilerin dava dosyasına girmesi önem arz etmektedir. Aksi takdirde elde edilen bu bilgiler yalnızca kabul edilemez olmakla kalmaz aynı zamanda yargıcın sosyal medyada tarafları araştırması ön yargı olmaksızın hareket etmesine yönelik bir ihlal teşkil edebilir.⁷¹

Bu noktada özellikle ceza adaletinde soruşturma ve kovuşturma aşamalarında yeterli delil elde edilemeyen durumlarda şüphelinin veya sanığın araştırılmasının olumlu etkilerinden söz edilebilir. Ayrıca sosyal medya sosyokültürel eğilimlerin, toplumsal duyarlılıkların ve kamusal hassasiyetlerin dinamiğini ölçebilme noktasında kullanıcılara bilgisel imkan sunmaktadır. Ancak sosyal medyanın çoğunlukla denetimsiz olan manipülatif açık içerik üretimi ve dili kullanıcıların ya da o bilgi kaynaklarını kullananların bu bilgi akışından kolaylıkla etkilenmeleri sonucunu doğurmaktadır. Bu durumun yargı adaleti üzerindeki olumsuz etkisi

69 Aurora J. Wilson, “Let’s Be Cautious Friends: The Ethical Implications of Social Networking for Members of the Judiciary”, *Washington Journal of Law, Technology & Arts*, Cilt: 7, Sayı: 3, (2012), s. 234.

70 Wilson, “Let’s Be Cautious Friends: The Ethical Implications of Social Networking for Members of the Judiciary”, s. 235.

71 Blitsa, Papatthasiou ve Salmanli, “Judges & Social Media: Managing the Risks”, s. 13.

ironik biçimde “sosyal medya adaleti” veya “Twitter adaleti” olarak nitelendirilmektedir. Sosyal medya üzerinden yapılan gündelik yorumlar ya da paylaşımlarla popülerite kazanan “adalet talepleri”nin manipülatif içeriğinin kimi zaman yargı mensuplarının yargısal kararlarına etki ettiği görülmektedir. O nedenle yargı adaletinin sosyal medyanın manipülatif yönlendirmesine maruz kalmamasını sağlamak ve hakimın iç bağımsızlığını korumak kritik önemi haizdir. Bu noktada özellikle yargı mensuplarının dava dosyalarına ilişkin tahkikatları mesleki özen ilkesi çerçevesinde titizlikle dijital deliller başta olmak üzere bütün delilleri incelemek suretiyle yapması kritik önemdedir. Örneğin kimi zaman dosyada yer alan dijital veriler incelenmeksizin tutuklama ya da tutuksuz yargılama kararları verilmektedir. Bunun üzerine kimi zaman sosyal medyada paylaşılan görüntüler, sonrasında ilgili yargı merciinin vermiş olduğu kararı değiştirmesine yol açabilmektedir. Bu durum yargıya olan toplumsal güveni zedeleyici bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu noktada Ohio Yüksek Mahkemesi Etik Komitesinin yargıçların sosyal medya faaliyetlerini kısıtlayan özel yönergeleri dikkat çekicidir. Yayımlanan yönerge çerçevesinde hakimlerin çevrim içi olarak yayımlanan “her yorum, fotoğraf ve diğer bilgilerde” saygınlığını koruması gerektiği ifade edilmiştir. Yargıcın her zaman yargının bağımsızlığına, doğruluğuna ve tarafsızlığına kamuoyunun güvenini artıracak şekilde hareket etmesi ayrıca usulsüzlük ve uygunsuzluk görünümünden kaçınmasının gerekliliği dile getirilmiştir. Yargıçların “yargısal karar alma bağımsızlığı”na duyulan güveni aşındıran sosyal medya faaliyetlerinde bulunmaması, herhangi bir sosyal medya platformu aracılığıyla bekleyen davalar hakkında yorum yapmaması, tarafların ve tanıkların sosyal medya hesaplarını incelememesi, bağımsız araştırma yapmak için sosyal medyayı kullanmaması ve sosyal medya siteleri aracılığıyla hukuki tavsiye vermemesi gerektiği vurgulanmıştır.⁷²

Son olarak CEELI (Central and Eastern European Law Initiative) kuruluşunun hakimler tarafından sosyal medyanın kullanımına ilişkin kapsamlı pratik yönergelerinin zikredilmesi gerekmektedir. İlgili etik yönergeler şöyle sıralanmıştır:

- **Tüm sosyal medya içeriğinde yargıyı iyi temsil edin:** Kişisel bir bağlamda gönderi paylaşıyor olsanız bile her zaman profesyonel bir üslubu koruyun ve bir yargıç olarak rolünüzün farkında olun. Yargı alanında bir kariyere sahip

72 “The Supreme Court of Ohio: Board of Commissioners on Grievances and Discipline, Opinion 2010-7”, Ohio Board of Professional Conduct, https://www.ohioadvop.org/wp-content/uploads/2017/04/Op_10-007.pdf, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

olan herkes e-posta, metin veya sosyal medya gönderileri yoluyla yazdıklarına ve çevrim içi olarak ne yayımladıklarına dikkat etmelidir. Zira dijital içerik çok kolay ve geniş çapta erişilebilir bir kaynak olarak çeşitli alanlarda yargıcın yargısal faaliyetini etkileyebilir.

- **Görülmekte olan dava hakkında asla yorum yapmayın:** Zira bu yorum ya da paylaşımlar toplum nezdinde yargıçların ve yargı sisteminin tarafsızlığı hakkında şüpheler uyandırabilir.
- **Tarafları araştırmak için sosyal medyayı kullanmayın:** Hakimler yalnızca taraflarca sunulan delilleri ve tahkikata tabi olan tüm gerçekleri dikkate almalıdır. Hakimler kanunun esasa ve usule ilişkin olarak öngördüğü yollardan başka yollarla davaya ilişkin olay ya da olguları kendince soruşturma yoluna gitmemelidir.
- **Kiminle arkadaş olduğunuza veya hangi gönderiyi beğendiğinize dikkat edin. Siyasi ve ticari yorumlardan kaçınin:** Yargıçlar siyasi tartışmalardan uzak durmalı ve siyasi görüşlerini kamuya açıklamamalıdır.
- **Çevrim içi görünülüğünüzü ayarlayın ve izleyin:** Çevrim içi sosyal varlığınızı düzenli olarak gözden geçirin ve gerekirse gizlilik ayarlarınızı düzenleyin.
- **Kişisel verilerinizi koruyun:** Herhangi bir kişisel bilgiyi açıklamadan önce iki kez düşünün. Kişisel bilgilerinizi Facebook'ta veya başka bir sosyal ağda yayımladığınızda bu bilgileri gizli tutmanız pek olası değildir. Bu tür kişisel veriler kalıcı bir mevcudiyete sahip olduğundan bu verilerin çevrim içi olarak gönderildikten veya yayımlandıktan yıllar sonra yeniden yayımlanabilir veya yazdırılabilir olduğunu dikkate alın.
- **Sosyal medyayı halkı eğitmek için kullanın:** Sosyal medya platformları toplumu yargı sistemine dahil etmek ve eğitmek, yargısal süreçlerin aleniyetini teşvik etmek, hukukun üstünlüğünün savunuculuğunu yapmak, yargı görevlerinin önemini açıklamak ve yargı kurumlarının faaliyetleri hakkında bilgi sağlamak için olumlu bir araç olarak kullanılabilir.⁷³

Son olarak ifade etmek gerekirse dijital evrenin sanal gerçekliği sosyal medyanın farklı mecralarına katılımında kendine özgü birtakım dinamikler üretmektedir. Bu noktada özellikle sosyal medyanın kendinde gerçeklik algısını zayıflatan yor-

73 "Practical Guidelines on Use of Social Media by Judges: Central and Eastern European Context", CEELI Institute, s. 10-12.

damı kamusal ve toplumsal denetim ve gözetimden bağımsızlık düşüncesi oluşturmaktadır. Bu dışarıklı denetimsizlik sanrısının sosyal medya kullanıcısının öz denetim yoksunluğuyla bütünleşmesi farklı hukuki ve etik ihlallerin doğmasına neden olmaktadır. Sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımın gerçek yaşamın sosyal etki ve etkilenme bağlamından azade olduğuna dair bu türden kişisel algılar ölçsüz bir dil ve içerik üretimine neden olabilmektedir. O nedenle sosyal medya kullanımına ilişkin yalnızca hukuki temelde düzenleyici bir çerçeve belirlemenin yetersizliği söz konusudur. Buna ilaveten mutlak surette etik temelde bir bilinçlilik düzeyinin geliştirilmesi hedefine matuf bir çerçevenin belirlenmesi isabetli olacaktır.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI AÇISINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI

İlgili bölümde aktarıldığı üzere uluslararası ölçekte yargı bağımsızlığına ilişkin çok sayıda belge bulunmaktadır. Avrupa düzeyinde bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkı her şeyden önce Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “adil yargılanma hakkı”nı düzenleyen 6. maddesi ile şöyle teminat altına alınmıştır:

Herkes gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.

Mahkemenin içtihadı (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, AİHM) içtihadı yargı bağımsızlığının birçok önemli yönüne ışık tutmakla birlikte doğası gereği meseleyi sistematik bir biçimde ele almamaktadır.⁷⁴ Yargı bağımsızlığının hem yargının vazgeçilmez bir niteliği olmak sıfatıyla nesnel hem de kişilerin hak ve özgürlüklerine dair bağımsız hakimlerce karar verilmesi hakkında görünür olan öznel nitelikte unsurları bulunmaktadır. Bağımsız hakimler olmadan hak ve özgürlüklerin doğru ve hukuka uygun bir şekilde hayata geçirilmesi mümkün değildir. Bu noktadan hareketle yargı bağımsızlığının tek başına bir amaç olmadığı da ifade edilmelidir. Yargı bağımsızlığı, yargı mensuplarının kişisel bir ayrıcalığı

---

74 https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf; Guido Neppi Modona, Angelika Nussberger, Hjordur Torfason ve Valery Zorkin, *Yargı Sisteminin Bağımsızlığı Bölüm I: Hakimlerin Bağımsızlığı*, (Venedik Komisyonu Raporu, Strazburg: 2010), Çalışma No. 494 / 2008, s. 5.

olmayıp onların kişi hak ve özgürlüklerinin koruyucusu olma görevlerini yerine getirmeleri için bir gereklilik olarak açıklanabilir.⁷⁵

Tam da bu noktada yargı ve adalet ilişkisinin olumlanması için yargının asıl gayesinin sorgulanması icap etmektedir. Bu sorgulama aynı zamanda yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığına işaret etmektedir. Şüphesiz yargı bağımsızlığının temel ve asli hedefi toplumdaki siyasal, kültürel, etnik, dinsel ve dilsel ilişkileri hukuksal eşitliğe taşımaktır. Burada yargı bağımsızlığının hedefi yargı mercilerini, yargıç ve savcılarını toplumdan, toplumsallıktan ve siyasallıktan uzak tutmak, toplumsal ya da siyasal taraflardan gizlemek olmadığı gibi bu mesleğin faaliyetlerini toplumun dışına çıkartarak toplumsal denetimi engellemek de değildir. Nitekim yargı bağımsızlığı toplumdaki farklı sosyolojik kesim veya grupların sosyal yaşamlarını ve siyasal düşüncelerini bilerek ve tanıyarak yargılama faaliyetini icra etmeyi gerekli kılmaktadır.⁷⁶

Yargı bağımsızlığının temelinde yasama ve yürütme erkinden bağımsız işlemlerini öngören “erkler ayrılığı teorisi” yatmaktadır. Yargı bağımsızlığı diğer erklerle ilişkilerde çok önemli bir konumda bulunmaktadır. Yargı; yasama ve yürütme erkleri üzerinde hesap verilebilirliği sağlayan bir işleve sahiptir. Yargı erkini bu görevini yerine getirirken devletin diğer organlarından gelebilecek uygun olmayan müdahalelerden bağımsız bir şekilde hareket edebilmesi gerekmektedir. Bu meyanda bağımsızlık ilkesinin tarafsızlığın da güvencesi olduğu ifade edilmelidir. Bu noktada “bağımsızlık” ve “tarafsızlık” kavramları birbirleriyle yakından ilişkili olmasına rağmen temelde birtakım farklılıklarının bulunduğu da kaydedilmelidir. Tarafsızlık ilkesi yargılamayı yapan yargı mensubunun meseleler ve belirli bir davadaki taraflar ile ilgili ruh halini veya tavrını ifade etmektedir. Bu ilke gerçek veya algılanan herhangi bir ön yargının yokluğunu işaret etmektedir. Öte yandan bağımsızlık ilkesi ise bağımsızlığın geleneksel anayasal değerini yansıtmakta veya somutlaştırmaktadır. Bu nedenle bağımsızlık yalnızca yargısal faaliyetlerin fiili olarak icrasındaki tutumu değil başkalarıyla özellikle nesnel koşullara veya güvencelere dayanan devletin yürütme organıyla bir statüyü veya ilişkiyi ifade etmektedir.⁷⁷ Bağımsızlık bir hakimin tarafsızlığının hem ayrılmaz bir tamamlayıcısı hem de ön şartını oluşturmaktadır. Bu da yargı sisteminin gü-

75 Modona, Nussberger, Torfason ve Zorkin, *Yargı Sisteminin Bağımsızlığı Bölüm I: Hakimlerin Bağımsızlığı*, s. 4.

76 Kemal Şahin, “Yargı ve Adalet: Olmayan Şeyin Adaleti”, *Yargıya Felsefeyle Bakmak*, haz. Kurtul Gülenç ve Özlem Duva, Birinci Baskı, (Yapı Kredi Yayınları, İstanbul: 2016), s. 242.

77 “Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct”, s. 40.

venilirliği ve demokratik toplumda oluşturması beklenen güven açısından yüksek önem taşımaktadır.⁷⁸

Bundan ötürü hakimlerin gerek meslek hayatları gerekse özel yaşamlarında hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak mesleki bağımsızlığı zedeleyecek davranışlardan kaçınması gerekmektedir. Her ne kadar modern hukukun doğası bir yargıcın “o dünyada yaşamasını, nefes almasını, düşünmesini ve fikir alışverişinde bulunmasını ve de yargıcın hizmet ettiği topluluktan gereksiz yere soyutlanmamasını”⁷⁹ gerekli kılsa da sosyal medya kullanımını birtakım etik endişeleri de beraberinde getirmektedir. Sosyal medyada paylaşılan her içerik, beğenme ve alıntılama kamuoyu tarafından hakim ve savcılarının tarafsız olmadığı algısını oluşturma potansiyeli taşımaktadır. Bu nedenle yargıçlar hakimlinin tarafsızlığını kaybetmesine yol açabilecek her türlü uygunsuz hiciv ifadelerden, alaylı veya ironik eleştirilerden kaçınmalıdır. Bir yargıcın sosyal medyadaki paylaşımlarının onun görevinin saygınlığına mütenasip olması ve onun bağımsızlık ve tarafsızlığına gölge düşürecek nitelikte olmaması gerekmektedir. Zira olumsuz bir algı yalnızca bir yargı mensubuna değil aynı zamanda tüm yargı camiasına zarar verme potansiyeline sahiptir.⁸⁰

Bu açıdan yargı mensuplarına yönelik etik davranış kurallarının belirlenmesinin kritik önemi bulunmaktadır. Belirlenecek olan bu davranış kodları yargı bağımsızlığına teminat olabilecek birden çok güvencenin varlık bulmasına zemin hazırlayacaktır. Bunlardan birincisini oluşturan davranış kuralları yargı mensuplarının mesleki etik sorunlarını çözmelerine yardımcı olacaktır. Bu imkan hakimlerin özgür biçimde karar verebilmelerini ve diğer makamlardan bağımsız kalabilmelerini güvence altına alacaktır. İkincisi hakimlerden beklenen davranışlara ilişkin olarak toplumu bilgilendirme görevini icra edecektir. Üçüncüsü adaletin bağımsız ve tarafsız olarak sağlandığına dair topluma güven vermeye katkıda bulunacaktır. Görüldüğü üzere davranış kuralları belirlemenin yararları bulunsa da Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi (CCJE) bağımsızlık ve tarafsızlığın yalnızca davranış kuralları ile sağlanamayacağını, çok sayıda yasanın ve usul kurallarının da bulunması gerektiğini ifade etmiştir. Zira mesleki davranış standartları kanunlardan ve disiplin kurallarından farklılık arz etmektedir. Ayrıca mesleki davranış

78 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”, Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi (CCJE), CCJE 3 (2002) Op. No 3, Strazburg, 19 Kasım 2002.

79 “Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct”, s. 40.

80 “Practical Guidelines on Use of Social Media by Judges: Central and Eastern European Context”, CEELI Institute, s. 14.

kuralları birçok sorunu da bünyesinde barındırmaktadır. Örneğin yasaklanmayan her davranışın kabul edilebilir olduğuna dair bir izlenim yaratabilmektedir. Bunun yanı sıra aslında sürekli değişen ve gelişen nitelikte olmalarına rağmen davranış standartlarının belli bir dönem için geçerli ve sabit olduğu izlenimi oluşturabilmektedir. Bu nedenle Konsey (CCJE) davranış kuralları dizgesi hazırlanmaktansa bir “mesleki davranış standartları bildirgesi”nin düzenlenmesinin daha makul olacağını öne sürmüştür.⁸¹

Yine CCJE yargı mensuplarının bağımsızlığının gerekli şekilde korunabilmesi adına mesleki davranış standartlarına yönelik bildirelerin iki temel ilkeye dayanması gerektiğini vurgulamaktadır. İlk olarak bu bildirgenin temel mesleki ilkelerden bahsetmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yargı mensuplarının icra etmesinin yasaklandığı önceden belirlenmiş eylemlerin tam listesini yapmanın genel olarak imkansızlığının farkında olduğundan belirlenen ilkelerin hakimlere yönelik öz düzenleyici araç niteliğinde olması gerektiği dile getirilmiştir. İkinci olarak mesleki davranış kurallarının hakimlerin kendileri tarafından hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu kuralların yargının kendisince ve kendisi için ürettiği öz düzenleyici araçlar olması gerektiği vurgulanmıştır.⁸²

Sonuç olarak yargı sistemi ancak yargı mensuplarının toplumla etkileşim halinde olduklarında etkin işleyebileceği ve yargının demokratik meşruiyetinin⁸³ de ancak bu sayede güvenceli hale gelebileceğinden ötürü onların içinde buldukları sosyal bağlamdan soyutlanmamaları gerekmektedir. Yargı mensuplarının da birer vatandaş olarak özellikle AİHS tarafından teminat altına alınan (düşünce, din ve vicdan özgürlükleri gibi) temel hak ve özgürlükleri bulunmaktadır. Bu nedenle onların topluma dahil olabilecekleri düzey ile görevlerini yerine getirmede bağımsız ve tarafsız olmaları arasında makul bir denge sağlanmalıdır.⁸⁴

81 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”.

82 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”.

83 Yargının demokratik meşruiyetine ilişkin sistemsel bir çözümleme için bkz. Muharrem Kılıç, “Hukuk-Politik Gerçekliği Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”, *Yeni Türkiye Dergisi*, Cilt: 94, Sayı: 23, (2017).

84 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”.

TARAFSIZLIK İLKESİ AÇISINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI

AİHM⁸⁵ tarafından “tarafsızlık” hem belirli bir davada bir hakimin kişisel kanaatlerini ya da menfaatlerini göz önünde bulunduran öznel yaklaşıma göre hem de hakimin bu hususta tüm makul şüpheleri ortadan kaldırmaya yetecek teminatlar sunup sunmadığını değerlendiren nesnel bir sınamaya göre belirlenmektedir.⁸⁶ Nitekim AİHM’in ilgili yargısal içtihatlarında tarafsızlık ilkesinin öznel ve nesnel boyutlarını temellendirdiği görülmektedir.

Örneğin “Kyprianou v Kıbrıs” kararında AİHM tarafsızlık koşuluna aykırılığın gündeme geleceği iki durumu birbirinden ayırmıştır. Bunlar “işlevsel ya da şahsi” yanlılığın olabileceği durumlardır. İlk durum aynı kişinin yargısal faaliyetler çerçevesinde farklı işlevlere sahip olmasının ya da yargılamanın diğer aktörleriyle arasında hiyerarşik ya da benzer nitelikli bağlar bulunmasının mahkemenin nesnel tarafsızlığına dair meşru bir şüphe yaratması olarak kaydedilmiştir. Kişisel tarafsızlıkla ilgili değerlendirilmesi gereken nokta yargıcın kişisel tutumunun böyle bir şüphe oluşturup oluşturmadığı veya yanlı bir davranış teşkil edip etmediğidir. Öznel tarafsızlıkla ilgili değerlendirilmesi gereken nokta ise bir mahkeme üyesinin

85 Mahkeme “Wettstein v İsviçre” davasında nesnel tarafsızlığın yargıcın bakmakta olduğu davada karşı tarafın avukatı olarak görev yapmış olması halinde de ihlal edilebileceğine hükmetmiştir. Benzer şekilde “Buscemi v İtalya” davasında yargıcın yargılama dışında basına beyan vermesi durumunda önündeki davayla ilgili tarafsızlığına dair şüpheler uyandırabileceğini kabul etmiştir. Bkz. D. J. Harris, M. O’Boyle, E. P. Bates ve C. M. Buckley, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, çev. ve ed. Hülya Dinçer, (Avrupa Konseyi, 2013), s. 293-297.

86 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”.

başvuru sahibine karşı kişisel bir yanlılıkla hareket edip etmediği olarak kaydedilmiştir. Bu bağlamda aksini gösteren bir delil olmadıkça yargıcın “tarafsız bir yargıç” olarak kabul edileceği vurgulanmıştır. Nesnel tarafsızlığın ise İngiliz hukukundaki “Adaletin sağlanması için görülmesi gerekir” doktriniyle paralellik gösterdiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda AİHM “görünüm”ün önemini vurgulamaktadır.⁸⁷

Bu çerçevede tarafsızlık ilkesinin üç farklı boyutu olduğu ifade edilebilir. Tarafsızlığın taraflara adil bir yargılama imkanı sağladığı bir “usul”, halkın mahkemelere olan güvenini artırdığı “siyasi” ve bir yargıcın kendisini tanımlayan iyi davranış standardının özü olduğunu ifade eden “etik” boyutları bulunmaktadır. İki bin yıldan fazla süredir iyi bir yargıç olmak tarafsız bir yargıç olmak anlamına gelmektedir. Taraflara adil bir süreç sağlamak ve mahkemelerde toplumun güvenini artırmak için yasayı tarafsız bir şekilde uygulayan iyi bir yargıç olmak önem arz etmektedir.⁸⁸ Bu meyanda hakimin hem adli görevleri hem de diğer aktivitelerinde tarafsızlık ilkesine bağlı kalması icap etmektedir. Hakimin yargı görevini iltimas, yanlılık veya ön yargı olmaksızın ifa etmesi, herhangi bir uygunsuz amaç ve etik dışı uygulamadan etkilenmemesinin genel bir prensip olduğunu belirtmek gerekmektedir.⁸⁹

Nitekim adaletin temel bir bileşeni olarak tarafsızlık ilkesi yargı mensupları tarafından hukukun bireylere karşı herhangi bir kişisel ön yargı olmaksızın uygulanmasını gerekli kılmaktadır. Kanunu herkese eşit veya tarafsız olarak uygulamak durumunda olan yargıçlar maddi anlamda tarafsızlığın yanı sıra taraflı olduğu görüntüsünden de kaçınmak mecburiyetindedir. Yargıçlar bireyler üzerinde büyük ölçüde yetki kullanan önemli kamu görevlileri olmalarından ötürü kamu güveninin koruyucuları olarak nitelendirilmektedir. Yasayı uygulama sorumluluklarını yetkinlikle yerine getirmeleri adına onların bağımsızlığı güvence altına alınmalıdır. Ancak bu bağımsızlık güvencesi en yüksek derecede tarafsızlık ve doğrulukla birleştirilmelidir.⁹⁰ Nitekim yargının bağımsızlığı hakim bütünüyle tarafsız olduğu varsayımına dayanmaktadır. Hakim taraflar arasındaki davayı görürken bağımsız yargılama becerisini etkileyen veya etkilediği düşünülebilecek her türlü bağlantı, eğilim veya ön yargıdan soyutlanmış olmak

87 Harris, O’Boyle, Bates ve Buckley, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, s. 293-297.

88 Charles G. Geyh, “The Dimensions of Judicial Impartiality”, *Florida Law Review*, Cilt: 65, Sayı: 2, (2014), s. 512.

89 “Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş”.

90 Jeffrey M. Sharman, “Judicial Ethics: Independence, Impartiality, and Integrity”, *Inter-American Development Bank Washington*, (1996), s. 15.

durumundadır. Bu bağlamda yargının bağımsızlığı tam olarak “Hiç kimse kendi davasının yargıcı olamaz (*Nemo iudex in sua causa*)” temel ilkesinin yorumlanması olarak değerlendirilebilir.⁹¹

Bundan ötürü sosyal medya da dahil olmak üzere hangi bağlamda olursa olsun bir yargıcın tüm sosyal temasları onların her zaman “yargının bağımsızlığına, doğruluğuna ve tarafsızlığına kamu güvenini teşvik edecek” biçimde hareket etmeleri gerekliliğine tabidir.⁹² Ancak burada şunu belirtmek gerekirse yargıçların sosyal faaliyetleri yargısal tarafsızlık ile ifade özgürlüğü arasındaki gerilimi ortaya koymaktadır. Nitekim yargıçların tarafsızlığına ilişkin beklentinin kadim tarihsel kökleri bulunmaktadır. Öyle ki tarafsızlık Homeros ve Hesiodos’un yaşadığı erken dönem Yunan toplumlarında adil yargılamanın önemli bir unsuru ve adaleti sağlayanların temel erdemi olarak kaydedilmiştir.⁹³ Bu tarihsel beklentiyi karşılamak adına bugün yargısal tarafsızlık AİHS’nin 6. maddesinde adil yargılamanın merkezi bir unsuru olarak ilan edilmiştir. AİHS’nin 10. ve 8. maddeleri uyarınca yargı mensupları ifade özgürlüğünden yararlanmakta, kişisel yaşamlarını ve iletişimlerini geliştirme hakkına sahip bulunmaktadır. Bu özgürlüklerin kullanılması yargıçların gerçek ve toplumun eşit üyeleri olmasını sağlamaktadır. Bundan ötürü etik görevler bir yargı mensubunun kendisini toplumundan uzaklaştırmasını gerektirecek şekilde algılanmamalıdır.⁹⁴

Yargıçlar ilgili yasa hükümlerini uygulamada tarafsız ve adil kalmak durumundadır. Kurallara yapılan yorumlar bir yargıcın kişisel bir felsefeye sahip olabileceğini kabul etmekle birlikte yargıcın hukuka ilişkin kişisel inançları objektif bir yargılama yapmasını etkilememelidir. Facebook ile Wikipedia sayfaları ve kişisel bloglar bir yargıcın kişisel felsefesini veya biyografik geçmişini yansıtırarak algılanabilmektedir.⁹⁵ Bundan ötürü tarafsızlık ilkesini güvence altına alabilmek adına hakim ve savcıların sosyal medyada var olmasını engellemek ilk bakışta mantıklı görünebilir. Ancak 21. yüzyılda sosyal yaşamla bu kadar bütünleyici bir ortamdan kaçınmak toplumdaki gereksiz izolasyon oluşturabilir ve bu durum başkaca yaşamsal ilkelerin ihlaline neden olabilir.⁹⁶ Böylesi bir sosyal soyutlanma

91 “Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct”, s. 29.

92 M. Sue Kurita, “Electronic Social Media: Friend or Foe For Judges”, *St. Mary’s Journal on Legal Malpractice & Ethics*, Cilt: 7, Sayı: 2, (2017), s. 210.

93 Homeros ve Hesiodos’ta adalet kavramı için bkz. Matthew W. Dickie, “Dike as a Moral Term in Homer and Hesiod”, *The University of Chicago Press Journal*, Cilt: 73, Sayı: 2, (1978).

94 Blitsa, Papanthasiou ve Salmanli, “Judges & Social Media: Managing the Risks”, s. 2.

95 Mitchell, “Judge 2.0: A New Approach to Judicial Ethics in the Age of Social Media”, s. 2142.

96 Sossin, “Judicial Ethics in a Digital Age”, s. 632.

yargı mensupları açısından elitist bir zihinsel kopuşa, toplumsal değerler ve sosyolojik dinamikler temelinde bir sağırlaşma veya körleşmeye yol açabilir. Bu durum ise beraberinde yargı mensuplarının kendinden menkul bir değer ve yaşam alanı içerisinde hapsolmesini doğurabilir. Bu türden soyutlayıcı bir sosyal bağlam fikri mesleki *ethosun* gelişimini mümkün kılacak olan toplumsal yaşam pratiğinden kopuşa ve yapay bir yaşam alanıyla sınırlı kalmaya yol açabilir. Sonuç olarak bu durum yargının demokratik meşruiyeti açısından sorunlu yargısal kararlara ya da aktivizme neden olabilecektir.

YARGIYA GÜVEN İLKESİ ÇERÇEVESİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Çağdaş demokratik bir toplumda yurttaşların yargı sistemi ile yargının ahlaki gücü ve dürüstlüğüne güvenmesi son derece önemlidir. Bir ülkenin yargı sistemini ayakta tutan temel unsur toplumun mahkemelerin bağımsızlığına, hakimlerin dürüstlüğüne ve bu süreçlerin tarafsızlığına ve etkinliğine duyduğu güvendir. Toplumsal güven ise mahkemelerin esas ve görüntü itibarıyla siyasal bağlantılar ve angajmanlarından tümüyle kopması ve politik yapılanmaların içindeki siyasal güçlerin çatışmalarından kaçınması ile desteklenmek durumundadır.⁹⁷ Kamunun mahkemeler de dahil olmak üzere devlet kurumlarına olan güvenini sürdürme konusundaki günümüz zorlukları dikkate alındığında koşulların çarpıcı biçimde değiştiğine tanık olunmaktadır. Hakimler ve savcılar dahil tüm kamu görevlilerinin karşılaştığı etik zorluk türleri dijital çağda daha da karmaşık bir hal almaktadır.⁹⁸

Her geçen gün karşılaşılan etik güçlükler giderek daha karmaşık bir hal alsada sosyal medya ve internet çağında mahkemelerin bağımsızlığına ve tarafsızlığına ilişkin toplumsal güven büyük önem arz etmektedir. Bu noktada kapsamlı etik yönergeler ve etkili uygulama mekanizmaları yargıyı siyasi ve kamusal eleştirilerden tümüyle izole edememektedir. Ancak buna rağmen yargı etiği normlarının

---

97 "Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct", s. 29.

98 Carolyn A. Dubay, "Public Confidence in the Courts in the Internet Age: The Ethical Landscape for Judges in the Post-Watergate Age", *Campbell Law Review*, Cilt: 40, Sayı: 2, (2018), s. 535.

toplumun mahkemelere olan güvenini tehdit eden sorunları dikkate alacak biçimde sürekli biçimde uyarlanması gereklilik arz etmektedir.⁹⁹

İnternet ve sosyal medya mecralarına katılıma ilişkin yargı etiği kuralları yargı mensuplarını dijital dünyaya katılım sağlamaktan alıkoymamalıdır. Zira sosyal medyaya etik temelde aktif katılım yargı sisteminin işleyişi hakkında kamuoyunun bilgisini artırma ve bu sayede yargı sisteminin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilme potansiyeline sahiptir. Özellikle sosyal medyanın kullanımı yargı mensuplarının toplumun adalet sistemine ilişkin olumsuz algılarını düzeltebilecek ve bağımsız yargıya olan bağlılığını güçlendirebilecek eğitim çabalarına –eşi görülmemiş düzeyde ihtiyaç duyulması nedeniyle– son derece yararlı olabilmektedir. Mahkemeler verimlilik ve şeffaflığı teşvik etmek için e-mahkemelere ve diğer dijital platformlara geçerken yargıçları teknolojiyle etkileşime girmeye teşvik etmek de giderek daha önemli hale gelmektedir.¹⁰⁰

Bununla birlikte sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla¹⁰¹ kişisel ilişkiler veya bağlantılar evreni toplumun yargıya olan güvenini yeni ve derin yollarla sarsan çatışma riskini ve ön yargı görünümünü katlanarak artırmıştır. Yargı mensupları tarafından onların bağımsızlık, tarafsızlık ve mesleğe yaraşırılığına gölge düşüren uygunsuz sosyal medya içerikleri toplumun yargıya olan güvenini tehdit etmektedir. Öyle ki bir yargıcın gönderisinin içeriği sosyal medyadaki bağlantılardan çok daha fazla anlam ifade etmektedir. Nitekim bir yargıcın paylaştığı her şey yargıcın bağımsızlığını, doğruluğunu ve tarafsızlığını potansiyel olarak etkileyebilmektedir. Gönderilerin veya beğenilerin içeriği ile yargı mensubunun sosyal medya sayfasında toplum tarafından yargıçlık vasıfları hakkında kuşku duyulmaya yol açabilecek nitelikteki uygunsuz yorumları toplumun yargı mensubunu ön yargılı, dürüstlükten yoksun veya başka bir şekilde siyasete ve kişisel görüşlere dayalı kararlar almaya yatkın olarak göreceğine dair endişeler uyandırmaktadır.¹⁰²

99 Dubay, “Public Confidence in the Courts in the Internet Age”, s. 563.

100 Dubay, “Public Confidence in the Courts in the Internet Age”, s. 563.

101 Bu noktada Uluslararası Barolar Birliği tarafından 2012’de altmış ülkede hukukçular arasında yapılan, sosyal medya kullanımının avukatlık ve hakimlik mesleklerine etkisi konulu anket oldukça ilginç çıktılar sunmaktadır. Ankete katılanların yüzde 90’ından fazlası çevrim içi sosyal ağı hukuk mesleği için yeni bir dizi zorluk teşkil ettiğini belirtmiştir. Yine ankete katılanların neredeyse yüzde 40’ı yargıçların çevrim içi sosyal ağları kullanımının toplumun yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına olan güven dolayısıyla yargı bağımsızlığına ilişkin kanaati olumsuz etkilediği yönünde görüş belirtmiştir. Son olarak ankete katılanların yüzde 75’inden fazlası çevrim içi sosyal ağı avantajlarının dezavantajlarından ağır bastığını ifade etmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. “The Impact of Online Social Networking on the Legal Profession and Practice”, International Bar Association, (Şubat 2012), s. 15.

102 Dubay, “Public Confidence in the Courts in the Internet Age”, s. 556.

Sonuç olarak modern demokratik toplumlarda yargı mercilerine yurttaşların güveni yalnızca davaların yetkin ve adil çözümüyle değil aynı zamanda yargı yetkisine sahip kişilerin kusursuz davranışları ile de sağlanmaktadır. Toplum yargıçıtan hem hukuksal bilgi açısından bir yetkinlik hem de ahlak, dürüstlük, düşüncelik, duruş, tarafsızlık ve doğruluk da beklemektedir. Yargıcın yaşamın her alanında kişisel onur ve haysiyetini koruma kaygısı yargı otoritesinin güçlendirilmesine yardımcı olan ve bir bütün olarak yargı sistemine kamu güvenini güçlendiren bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yargı mensubunun mesleğinin prestijini olumsuz etkileyecek her türlü faaliyetten kaçınması ve olumlu ahlaki niteliklere sahip olması toplumun yargı adaletine olan güvenini tahkim etmektedir.¹⁰³

---

103 Salpekov Almas, "Judicial Morality", *Law and International Law*, Cilt: 11, (2020), s. 70-72.

MESLEĞE YARAŞIRLIK İLKESİ AÇISINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Mesleğe yaraşırılık ilkesi en genel anlamda bir meslek mensubunun icra ettiği mesleğin gereklerine hal, davranış ve konuşmalarıyla uygun davranmasını ifade etmektedir. Mesleki yaraşırılık, toplumun o meslekle ilgili olarak kabul edilebilir ve makul bulduğu çeşitli davranış standartlarını kabul etmeyi de gerekli kılmaktadır. Yargı mensupları toplumda aynı zamanda rol model olarak kabul edilen kişiler olmaları yönüyle temayüz etmektedir. Rol model olmak yargı mensubuna başkaları tarafından konuşma ve davranışlarıyla dikkate alınan, saygı duyulan bir kişi olma sorumluluğunu da yüklemektedir.¹⁰⁴

Mesleğe yaraşır olmak ve toplum tarafından böyle görölmek hem mesleki hem de kişisel olarak yargıcın gündelik yaşamının temel unsurlarıdır. Bir yargıç sürekli biçimde toplumun gözetimi altında olmayı ve toplumun eleştirilerine maruz kalmayı beklemek durumundadır. Bu nedenle de bir yargıç kendi kişisel yaşamı üzerindeki sınırlamaların mesleğinin bir gereği olduğunu bilmeli, bunu özgürce ve isteyerek kabul etmelidir. O yüzden bir yargıç kürsüdeki yargısal görevi dışında da örnek bir yaşam sürmekle yükümlüdür. Yargıç sosyal yaşamına hassasiyet göstermek ve kontrollü davranmak zorundadır. Zira basiretsiz bir kişisel tutum sergilemek adaletin işleyişine zarar verici bir etki oluşturabilir ve yargısal makamın onuru ile bağdaşmayan bir durum doğurabilir.¹⁰⁵ Yargıçlık

104 İnalet Aydın ve Mustafa Saldırım, *Yargıtay Personeli Etik Davranış İlkeleri Eğitimi Kolaylaştırıcı El Kitabı*, (Yargıtay, Ankara: 2019), s. 20.

105 Sibel İnceoğlu, *Yargı Bağımsızlığı ve Yargıya Güven Ekseninde Yargıcın Davranış İlkeleri*, (Beta Yayınları, İstanbul: 2008), s. 107.

imajı hem yargılama sırasında hem de özel yaşamdaki davranışlarla bir bütünlük göstermektedir. Zira toplum yargı mensuplarının özel yaşamlarında dahi nasıl davrandıkları ile yakından ilgilenmektedir. Bu nedenle yargı mensubu her zaman toplumun gözü önünde olmasından ötürü normal bir vatandaşa göre külfet olarak nitelendirilebilecek kişisel sınırlamaları kabullenmek ve buna isteyerek uymak durumundadır.¹⁰⁶

Somut biçimde ifade edilecek olursa mesleğe yaraşır davranışlar şu hususları dikkate almayı gerektirmektedir: Yargı mensuplarının gittikleri, yaşadıkları ve etkileşim kurdukları kişilere dikkat etmesi; davranışlarının başkalarının gözünde nasıl yorumlanacağını düşünerek hareket etmesi; sosyal yaşamındaki ilişkilerinde nezaket ve saygı ile hareket etmesi; dürüstlük ve güven telkin eden ilkeli davranışlar sergilemesi; sosyal medya ve diğer iletişim mecralarında tarafsızlıklarını koruması ve toplumsal yaşam ve katılımlarında mesleki kimliklerini koruması.¹⁰⁷

Mesleğe yaraşır şekilde davranma ilkesi yargı mensubunun ifade özgürlüğü kapsamında medya üzerinden düşüncelerini açıklarken ya da paylaşımlarda bulunurken etik normlara uygun hareket etme yükümlülüğünü beraberinde getirmiştir.¹⁰⁸ Bu ilke çerçevesinde hakim ve savcıların sosyal medya kullanımları değerlendirildiğinde kıstas alınması gereken hususun toplumun gözündeki yargıç ve savcı imajı olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla sosyal medya paylaşımlarında bu imajı zedeleyecek nitelikteki hal ve tavırlar toplumun genelde yargıya ve özel de de yargıca olan güvenini sarsma potansiyelini taşımaktadır. Aslında bu ilke bakımından esas olan yargı mensubunun ne yaptığı ya da yapmadığından çok başkalarının yargıcın yaptığı ya da yapmadığı şeyler hakkındaki düşüncesi olduğundan yargıç ve savcının sürekli biçimde kamunun incelemesi altında olmaya hazır olması zorunluluk arz etmektedir.¹⁰⁹

106 Aydın ve Saldırım, *Yargıtay Personeli Etik Davranış İlkeleri Eğitimi Kolaylaştırıcı El Kitabı*, s. 21.

107 Aydın ve Saldırım, *Yargıtay Personeli Etik Davranış İlkeleri Eğitimi Kolaylaştırıcı El Kitabı*, s. 21.

108 Kılıç, "Türk Yargı Etiği Bildirgesi", s. 4.

109 İnceoğlu, *Yargı Bağımsızlığı ve Yargıya Güven Ekseninde Yargıcın Davranış İlkeleri*, s. 55.

ADALETE ERİŞİM İLKESİ BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Günümüzde daha fazla toplumsal etkileşime açık bulunan yargı mensuplarının faaliyetlerinin kapsam ve içeriklerinin değişikliğine tanıklık etmekteyiz. Nitekim yargı mensupları karar veren ve hüküm yazan bir otorite olmanın yanı sıra yargılama faaliyetleri dışında çeşitli topluluk faaliyetlerine katılım gösteren yurttaş özneler olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede sosyal medyanın gündelik yaşamımıza girmeden önceki yargıç rolüne kendi tarihsel bağlamında bakmak ve yargıcın hukuk sistemindeki rolünü incelemek önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.¹¹⁰ Ancak burada yargı adaleti açısından dikkat çekmemiz gereken esaslı nokta yargıçlığın kendine özgü etik niteliğidir. Öyle ki yargıcın yargısal faaliyetinde ilgili dava taraflarıyla olan ilişkisini etik bir ilişki olarak tanımlayabiliriz. İcra edilen bu yargısal faaliyet doğrudan yargılananların yaşamına etki etmektedir. Bütün bu süreçte yargıcın yargısal etkinliği “bilgilendirme, yargılama ve karar verme” edimlerini içermektedir.¹¹¹

Yargıcın hukuk sistemindeki rolünün değişim ve gelişimine koşut biçimde sosyal medya kullanımı farklı minvallerde tartışmalara konu olmuştur. Ancak sosyal medya kullanımına ilişkin tartışmaların çoğu sosyal medyanın bir tehdit olduğu ve yargı etiğinin amacının bir yargıcın sosyal medya ile etkileşimini sınırlamak ve düzenlemek olduğu varsayımına odaklanmıştır. Ancak sosyal medya

110 Gibson, “Should Judges Use Social Media?”, s. 2.

111 İonna Kuçuradi, *Etik*, (Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara: 1999), s. 127-128.

aynı zamanda inanılmaz derecede etkili bir iletişim aracı ve bazıları için sanal bir yaşam biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok yargıç etkin biçimde sosyal medya mecralarını kullanmakta ve etkinliklerini bunun üzerinden sürdürmektedir. Örneğin Ontario Adalet Divanından Yargıç Harvey Brownstone sosyal mecralara katılarak adli kültürü değiştirmeye çalıştığını, internet ve sosyal medyadan yararlanarak aile hukuku konularına ilişkin kamu bilincini ve bunun sonucunda adalete erişimi artırmaya çalıştığını ifade etmektedir.¹¹²

Nitekim bir mahkeme¹¹³ ya da yargı mensubu açısından sosyal medya toplumsal etkileşimi kurabilmenin elverişli bir zeminini oluşturmaktadır. Öyle ki bazı yargı mensuplarının görevli oldukları mahkemelerdeki yargısal faaliyetlere ilişkin bilgilendirmede bulunmak adına Twitter gibi sosyal medya platformlarını kullanmaya başladıkları görülmektedir. Bu kapsamda Twitter “daha etkileşimli erişim” için kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin Britanya Kolombiyası İl Mahkemesi halkın soru sormasına olanak sağlamak için #AskChiefJudge# diyez etiketini (*hashtag*) kullanarak 2017’de bir Twitter etkinliği düzenlemiştir. Georgia Eyalet Mahkemeleri de #AskGAJudges# diyez etiketini kullanarak benzer bir etkinlik gerçekleştirmiştir. Yine ABD’de yargı mensuplarının seçim kampanyalarını yürütebilmek için sosyal medya platformlarını kullandıkları bilinmektedir.¹¹⁴ Kuzey Carolina eyaletinde olduğu üzere seçimle göreve getirilen yargı mensuplarının¹¹⁵ seçim kampanyaları için bir sosyal medya bileşenine sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda yargıçlar seçmenlerle Facebook, Twitter ve Instagram gibi sosyal medya mecraları aracılığıyla bağlantı kurmaktadır.¹¹⁶

Benzer biçimde sosyal medyanın etkileşimli doğasından yararlanmak adına yargıçlar tarafından bloglar oluşturulmaya başlandığı da görülmektedir. Ör-

112 Sossin, “Judicial Ethics in a Digital Age”, s. 646.

113 Örneğin Birleşik Krallık’ta “UK Judiciary” adlı YouTube sayfası üzerinden “Day in the life” adlı bir seri başlatılmıştır. Bu serinin bir parçası olarak yargıçlarla röportajlar yapılmaktadır. Röportaj yapılan yargıçın bir davadaki rolünün ana hatları hakkında ve mahkeme işlemlerine başkanlık etmedeki bazı zorluklardan bahsedilmektedir. Bkz. <https://www.judiciary.uk/publications/day-in-the-life-of-his-honour-judge-mukerjee/>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

114 Katrina Lee, “Your Honor, on Social Media: The Judicial Ethics of Bots and Bubbles”, *Nevada Law Journal*, Cilt: 19, Sayı: 3, (2019), s. 798.

115 Adli seçim yöntemleri ABD’de büyük ölçüde farklılık gösterir. Her eyalette, eyaletlerini ve yerel yargı sistemlerini nasıl dolduracaklarını düzenleyen benzersiz bir kurallar dizisi olsa da başlıca şu yöntemler karşımıza çıkmaktadır. **Partizan seçimleri:** Yargıçlar halk tarafından seçilir ve adaylar, siyasi parti üyeliğini belirten bir etiketin yanında sandıkta listelenir. **Partizan olmayan seçimler:** Yargıçlar halk tarafından seçilir ve adaylar, parti üyeliğini belirten bir etiket olmadan sandıkta listelenir. **Yasama seçimleri:** Yargıçlar eyalet yasama organı tarafından seçilir. **Vali tayini:** Yargıçlar vali tarafından atanır. Bazı durumlarda yasama organının onayı gerekir. ABD’de Alabama, Illinois, Louisiana, New Mexico, Kuzey Carolina, Pennsylvania, Texas eyaletlerinde partizan yöntemiyle yargıç seçilmektedir; Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. https://ballotpedia.org/Judicial_selection_in_the_states, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

116 Michael Crowell, “Judicial Ethics and Social Media”, UNC School of Government, (2015), s. 15.

neğin eski bir Fransız savcı olan Philippe Bilger “Justice au Singulier”¹¹⁷ olarak adlandırılan bir blog hesabı oluşturmuştur. Bu çerçevede Fransız savcı yurttaşlarla toplumsal meseleler ve adalet konusunda görüş alışverişinde bulunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda bir başka örnek olarak da Fransız yargıç Michel Huyette tarafından açılan ve yürütülen “Paroles de Juges”¹¹⁸ başlıklı hesabı kaydedebiliriz. Fransız yargıç tarafından oluşturulan bu sayfa yargı sistemi ve teşkilatına ilişkin soruları paylaşmayı amaçlamaktadır.¹¹⁹

Bu noktada bir sosyal medya mecrası olarak blogların, mahkemeler ve yargı mensupları için etkili bir iletişim-etkileşim aracı olabileceği kaydedilmelidir. Bu sayfalar mahkemelerin basın açıklamaları, Facebook ve Twitter paylaşımlarından farklı olarak daha kapsamlı ve içerikli bilgi ve yorumların paylaşılmasını olanaklı kılmaktadır. Bloglar daha çok anlaşılır tarzda ve bilgilendirici bir içerikte yazıldıkları için mahkemelerin ya da yargı mensuplarının daha geniş bir demografik kitleye ulaşmasını mümkün hale getirmektedir.¹²⁰

Sosyal medya mecralarının mahkemeler tarafından etkin bir biçimde kullanıldığı ülke örneği olarak Estonya’yı kaydedebiliriz. Estonya Mahkemeleri her ekim ayının başında Adalet İdaresi Haftası’nı (Administration of Justice Week) kutlamaktadır. Bu haftanın amacı mahkemenin çalışmalarını halka tanıtmak ve halkın adalete erişimini etkin hale getirmektir. Mahkemeler Ekim 2020’de savcılık ile iş birliği içerisinde bir gencin nasıl kolaylıkla cezaya çarptırılabilceğini üç gerçek hikaye üzerinden gösteren bir video kampanyası başlatmıştır. Videolarda yargıçlar, savcılar ve hatta gençler şiddet olaylarını, sosyal medyada kişisel verileri ele geçirmeyi amaçlayan kimlik avı ve uyuşturucu teslimini anlatmışlardır. Oluşturulan bu videolar önce sosyal medyada ve daha sonra sinemalarda gösterime girmiştir. Ayrıca destekleyici bir faaliyet olarak yargıçlar ve savcılar hem televizyonda hem de radyoda ilgili konular hakkında bilgilendirici konuşmalar yapmış ve gazeteler için yazılar kaleme almışlardır.¹²¹

Bazı yargıçlar yargı mensuplarının sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmasını coşkuyla savunmaktadır. Georgia Temyiz Mahkemesi Baş Yargıç Dillard

117 Fransız savcı blogunda adalet, sanat, sinema, eğitim ve siyaset başta olmak üzere birçok alanda düşüncelerini paylaşmaktadır. <https://www.philippebilger.com>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

118 Michel Huyette, <http://www.huyette.net>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

119 “The Ethical Challenges of Internet Use by Judges”, *Magistrates Ethics and Deontology*, s. 5, https://www.jeu-nemagistrats.fr/v2/IMG/pdf/The_ethical_challenges_of_internet_use_by_judges.pdf, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

120 Christopher J. Davey, *Report of Conference of Court Public Information Officers*, (CCPIO New Media Survey: 2014), s. 13.

121 <https://www.coe.int/en/web/cepej/Estonia2>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

“Yargıçların Tweet, Beğenme ve Paylaşma Zamanı” başlıklı makalesinde meslektaşlarını sosyal medyada yer almaya çağırmıştır. Yargıç Dillard sosyal medyadaki paylaşımlarının birincil amacının Georgia eyaletinde bir temyiz mahkemesi hakimi olarak ne yaptığını tam olarak açıklamak olduğunu ifade etmiştir. Temyiz uygulamalarında mükemmelliği teşvik etmek ve hukuk öğrencilerine ve genç avukatlara “sanal akıl hocası” olarak hareket etmek için sosyal medyayı kullanmayı tartışmaya açmıştır. 2018’de “Technology, Social Media, and Professional Ethics” konulu panelde Yargıç Dillard “Yargıçlar kamu görevlisidir. Yargıçlar hizmet ettikleri insanlarla bağlantılı olmalıdır. Yargıçların toplumdaki izole edilip kapatılma hakkı yoktur. Şimdi, yargıçların sosyal medyayı kucaklama zamanıdır” diyerek tüm meslektaşlarını sosyal medya kullanıcısı olmaya teşvik etmiştir.¹²²

Yargı mensupları tüm faaliyetlerde toplumun bir üyesi olmanın gerekliliğinin ötesinde interneti yargı sisteminin kendisini tanıtmak için bir araç olarak da kullanabilir. Artık internetin kurumsal hiyerarşileri ve gücü değiştirdiği yaygın olarak bilinen bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan ötürü ilgili ulusal hükümetler ve kurumlar “şeffaflık, bilgiye erişim ve hesap verebilirlik” açısından toplumdaki gelen yeni beklentilerle yüzleşmek zorundadır. Bu dijital evrende yargı sisteminin bu beklentilere cevap vermekten kaçınması düşünülemez.¹²³

Sonuç olarak farklı sosyal medya mecralarına katılım noktasında kullanıcıların çeşitlenen amaçlara sahip oldukları görülmektedir. Bazı yargı mensuplarının sosyal medya kullanımı etik sorunlara yol açarken bazılarının toplumdaki etkileşim kurup adalete erişim hakkının kullanılmasına hizmet etme amacı taşımaktadır. Burada öncelikle adalete erişim noktasında toplumun bilinçlendirilmesi açısından sosyal medyanın uygun bir iletişimsel zemin oluşturduğu kaydedilmelidir. Etkileşime açık olan bu iletişimsel platformlar bir yönüyle özellikle toplumun adalete erişim noktasındaki sosyopsikolojik bariyerlerinin kalkmasına imkan sağlayacaktır. Diğer yönüyle kamusal erişime ve paylaşımına açık olan bu etkin mecra yargısal faaliyetlerin demokratik toplumsallığı tahkim edecek biçimde kamusal gözetim ve denetime açık hale gelmesini sağlayacaktır. Ayrıca bu akışkan bilgilendirici mecralar yargı mensuplarının toplumsal değer alanlarına ve sosyal yaşam dinamiklerine ilişkin doğrudan bir bilgilendirme yapmalarına da imkanı var edecektir.

122 Lee, “Your Honor, on Social Media: The Judicial Ethics of Bots and Bubbles”, s. 798.

123 “The Ethical Challenges of Internet Use by Judges”, s. 15.

ETİK İHLAL KARARLARI

Küreselleşen dünyada sosyal medya kullanımında her geçen gün yoğunlaşan bir artış eğilimi söz konusudur. Bu kuşatıcı gerçeklik yargı mensuplarının sosyal medya mecralarına katılımındaki artışta da kendisini göstermektedir. Buna bağlı biçimde yargı mensuplarının sosyal medya kullanımlarından kaynaklanan bir takım etik tartışmalar ortaya çıkmaktadır. CCPIO (Conference of Court Public Information Officers) Yeni Medya Araştırması tarafından 2010'da yapılan anket neticesinde elde edilen çıktılar Amerikan eyalet mahkemesi yargıçlarının yüzde 40'ından fazlasının sosyal medyayı kullandığını ortaya koymaktadır.¹²⁴

Sosyal medya anında ve her yerde mevcut olan çevrim içi kamusal sosyal etkileşimi mümkün kılmak suretiyle etik görevlerin yargı mensupları tarafından yerine getirilmesini zorlaştırmaktadır. Sosyal ağlar birçok durumda disiplin soruşturmalarına bile yol açabilecek etik mayın tarlaları oluşturma potansiyeli taşımaktadır. Örneğin Yunanistan'da Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi (Supreme Civil and Criminal Court) bir kamu bloğu aracılığıyla kemer sıkma tedbirlerini şiddetle protesto eden ve kabine üyelerini hain olmakla suçlayan bir yargı mensubuna disiplin cezası uygulamıştır. Yine ABD'de bir yargıç bekleyen yargılamalar hakkındaki yorumlarını Facebook sayfasında paylaşması üzerine kınama cezası almıştır.¹²⁵

124 Karen Salaz, Thomas Hodson ve Chris J. Davey, "New Media and the Courts the Current Status and a Look at the Future", Conference of Court Public Information Officers, (2010), s. 15.

125 Blitsa, Papathanasiou ve Salmanli, "Judges & Social Media: Managing the Risks", s. 4.

Benzer biçimde Almanya'da "The 35 judges case" olarak adlandırılan davada otuz beş hakim ve savcı "Nükleer Santrale Karşı Otuz Beş Hakim ve Avukat" başlıklı bir gazete yazısı yayımlayıp nükleer santralin Anayasa'ya aykırı ve dolayısıyla yasa dışı olduğunu belirttikleri için kınama cezası almışlardır. Federal İdare Mahkemesi bağımsız bir yargının hayati önem taşıdığına ve hakimlerin görevdeyken tarafsız kalmaları ve kendilerini dizginlemeleri gerektiğine karar vermiştir. Mahkeme yargıçların siyasi görüşlerini yargıç sıfatı dışında özel bir sıfatla yayımlamakta özgür olduğunu ve bunu yaparken ifade özgürlüğü hakkı kapsamında korunduğunu belirtmiştir. Ancak mahkeme bu davada yargıçların siyasi beyanlarını açıkça kendi kamusal görevlerine bağladıkları için ifade özgürlüğünün güvencesi kapsamına giremeyeceğini öne sürerek karar vermiştir.¹²⁶

Yine Almanya'da "Facebook yargıcı" olarak adlandırılan davada bir ceza yargıcı kamuya açık olan Facebook sayfasında, üzerinde "Geleceğinize bir yuva-hapishane veriyoruz" (Wir geben ihrer Zukunft ein Zuhause: JVA) cümlesinin yazılı olduğu bir tişört ile kamuoyunun da görebileceği bir fotoğraf paylaşmıştır. Federal Adalet Divanı (FCJ) bu ifadenin ceza hakimi hakkında makul bir ön yargı endişesi oluşturduğu gerekçesiyle etik kuralların ihlal edildiğine karar vermiştir.¹²⁷

ABD'deki Wisconsin Eyalet Mahkemesi devam eden bir dava sırasında hakim ve taraflar arasındaki Facebook bağlantısının "tarafgirlik görünümüyle sonuçlandığına ve bu durumun ön yargı riski" oluşturduğuna karar vermiş ve görülen davada bir hukuk davası ihlali meydana geldiğini ifade etmiştir. Mahkeme ayrıca yargıçların gündelik sosyal yaşamlarında olduğu gibi çevrim içi etkileşimlerinde de özenli bir şekilde davranmalarının gerekliliğini vurgulamıştır.¹²⁸

Benzer şekilde Porto Riko'daki Colon davasında bir yargıcın sosyal medyada davanın tarafları hakkında alaycı bir şekilde yorum yapması üzerine ilgili mahkeme yargıcın bu davranışını tarafsızlık ilkesinin ve diğer etik kuralların ihlali olarak nitelendirmiştir.¹²⁹ Bir başka velayet davasında Kuzey Carolina eyaleti hakimi ilgili davada yer alan avukatla "arkadaş" olduktan ve yargıç huzurunda avukatın

126 Johannes Schmidt, "The Professional Law Governing the Private (Social) Media Statements of Judges in Germany", *Impartiality of Judges and Social Media Approaches, Regulations and Results*, ed. Anja Schoeller-Schletter, (2019), s. 35.

127 Jannika Jahn, "Extrajudicial Use of Social Media by Judges in Germany", *Impartiality of Judges and Social Media Approaches, Regulations and Results*, ed. Anja Schoeller-Schletter, (2019), s. 40.

128 Michael Hoenig, "Judges Use of Social Media: Tensions Ahead?", Herzfeld + Rubin, <https://www.herzfeldrubin.com/blog/judges-use-of-social-media-tensions-ahead>, (Erişim tarihi: 21 Aralık 2020).

129 "Use of Social Media by Judges Discussion Guide for the Expert Group Meeting".

gönderileri hakkında yorum yaptıktan sonra cezalandırılmıştır. Kuzey Carolina Yargı Standartları Komisyonu yargıcın yargı davranış kurallarının gerektirdiği biçimde “her zaman yargının doğruluğuna ve tarafsızlığına kamuoyunun güvenini artıracak bir şekilde hareket etmediğini” belirterek bu davranış için yargıcı alenen kınamıştır.¹³⁰ Yine Filipinler Yüksek Mahkemesi genel halk için kabul edilebilir olabilecek sosyal medya faaliyetlerinin daha yüksek bir dürüstlük, samimiyet ve adalet standardı nedeniyle yargı mensupları için uygunsuz olarak kabul edileceğini ifade etmiştir.¹³¹

Bu bağlamda HSK'nın sosyal medyada paylaşım yapan cumhuriyet savcısına vermiş olduğu disiplin cezası dikkat çekici bir örnektir. Soruşturmaya konu olan olayda cumhuriyet savcısı sosyal paylaşım sitesinde “Yeni oyuncaklarım bunlara mermi almam için zam şart” şeklinde yorum yapıp iki elinde silah olduğu halde çekilen fotoğrafını paylaşmıştır. HSK'nın söz konusu olaya ilişkin değerlendirmesi şu şekilde olmuştur:

Bir yargıç sürekli toplumun incelemesi altında olmayı ve toplumun eleştirilerine muhatap olmayı beklemelidir ve bu nedenle kendi faaliyetleri üzerindeki sınırlamaları, mesleğinin bir gereği olduğunu bilerek, özgürce ve isteyerek kabul etmelidir. Bu sınırlamalar yargıcın sadece yargısal faaliyetleri sırasındaki davranışları için değil, kişisel davranışları için de geçerlidir. Yargıç kürsü dışında da örnek bir yaşam sürmekle yükümlüdür. Yargıcın davranışlarının yasalara uygun olması dürüstlük ilkesi gereği bir zorunluluktur, fakat mesleki ilkelere uygunluğu belirlemek bakımından, yasaya uygunluk tek ölçüt değildir. Yargıç toplum içinde hassasiyetle ve kontrollü davranmak zorundadır, çünkü basiretsiz bir kişilik sergilemek adaletin işleyişine zarar verir ve yargısal makamın onuru ile bağdaşmaz. Özellikle mesleki yaşamı ile bağlantısı olabilecek yaşantısında mesleki ve etik kurallara aykırı davranışlarının kamu görevlilerinin ve bu bağlamda kamu hizmetinin saygınlığı ve yargının güvenilirliği hususunda belirli bir etkiye sahip olabileceği hususu bir gerçekliktir.

Kurul tarafından açıklanan nedenlerden ötürü ilgili yargı mensubunun uyarı cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.¹³²

Yargı mensuplarının sosyal medya kullanımının artmasından ve de mevcut mesleki davranış kurallarının günümüz teknolojik gelişmelerini karşılayacak biçimde etik ilkeler içermesinden ötürü dünya genelinde gerek etik komi-

130 Wilson, “Let’s Be Cautious Friends: The Ethical Implications of Social Networking for Members of the Judiciary”, s. 233-234.

131 “Use of Social Media by Judges Discussion Guide for the Expert Group Meeting”.

132 <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/8e47342a-64c1-48a5-82eb-3c07da4e9256.pdf>, (Erişim tarihi: 18 Aralık 2020).

teler gerekse mahkemeler sosyal medya kullanımına ilişkin istişari görüşler/kararlar vermişlerdir. Örneğin Florida Yüksek Mahkemesi Etik Danışma Komitesi yargıçların sorumsuz veya uygunsuz davranışlarının halkın yargıya olan güvenini sarstığını ifade etmiştir. Komite bir yargıcın her türlü uygunsuzluktan ve uygunsuz görünümünden kaçınması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca bir yargıcın sürekli kamu incelemesine tabi olmayı beklemesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda komite bir yargıcın bir sosyal ağ sitesinde “arkadaş” olarak kendisinin karşısına çıkabilecek mahkemede taraf vekili olacak avukatları ekleyip ekleyemeyeceği ve sosyal ağ sitelerinin kullanımına ilişkin birkaç başka meseleyi de inceleme konusu yapmıştır. Komite hakimin karşısına çıkabilecek avukatların bir yargıcın sosyal ağ sayfasında “arkadaş” olarak listelenmesinin kamuoyu tarafından bu listede bulunan ve davanın tarafı olan avukatın özel bir konumda olduğu izlenimi oluşturma potansiyeli olduğuna, yargıcın sosyal ağ sitesinde baktığı davanın avukatı olabilecek kişilerle etkileşime girmemesine karar vermiştir.¹³³

Kentucky Yargı Etik Kurulu sosyal ağ sitelerinin yargıçlar için tehlike arz ettiğini ve yayımlanmış olduğu görüşün yargıçların bu tür bir olaya katılabileceğine dair açık veya örtük bir ifade olarak yorumlanmaması gerektiğini ifade etmiştir. Kişisel bilgilerin, yorumların ve fotoğrafların genellikle bu tür sitelerin bir bileşeni olmasından ötürü yargıçların yüksek davranış standartlarını oluşturmaları, sürdürmesi ve uygulaması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca yargıçların her zaman yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına toplumun güvenini artıracak şekilde katkıda bulunmasının gerektiğini ifade etmiştir.¹³⁴

Sonuç olarak yargı mensuplarının sosyal medya kullanımlarına ilişkin ilgili denetleyici kurullar tarafından verilen etik ihlal kararlarında daha çok “bağımsızlık, tarafsızlık ve mesleğe yaraşırılık” ilkelerinin haleldar edildiği vurgulanmıştır. Yargısal görevin kendine özgü mesleki etik gerekleri yargı mensubunun bireysel, toplumsal ve mesleki yaşamını kuşatan bir özen yükümlülüğünü beraberinde getirmektedir. Bu yönüyle yargısal görevlere mensubiyetin liyakat temelinde ortaya çıkan gereklilikleri kişinin formel niteliklerinin yanı sıra karakter erdemlerini de kapsamaktadır.

133 <http://www.jud6.org/LegalCommunity/LegalPractice/opinions/jeacopinions/2009/2009-20.html>, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

134 https://kycourts.gov/commissionscommittees/JEC/JEC_Opinions/JE_119.pdf, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

TABLO 2. SOSYAL MEDYA KULLANIMINA İLİŞKİN YAKLAŞIMLAR

Sosyal Medyanın Hakimler Tarafından Kullanımı	
Avustralya	Bir yargıç elektronik sosyal medyayı kullanabilir ancak bunu yaparken Baş Yargıçlar Kurulunun Yargı Etiği Kılavuzu'nda belirtilen tarafsızlık, yargı bağımsızlığı ve doğruluk gibi yol gösterici ilkeleri dikkate almalıdır. (Guidelines for Judges about Using Electronic Social Media, 6 Aralık 2013)
Fransa	Hakimler halka açık forumu kullanırken ihtiyatlı davranmalıdır çünkü kurumun imajı onların davranışına bağlıdır. (Good Practices for the Private Use of Social Media. Guidelines for a Reasoned and Responsible Use, Haziran 2017)
ABD	Hakimlerin Facebook, Instagram veya Snapchat gibi çevrim içi sosyal ağlara katılmaları yasak olmasa da bunu yaparken dikkatli olmaları gerekir. Bir yargıç bu kuralların sınırlamalarına uymayan yorum veya etkileşimde bulunurken kendisini yargıç olarak tanımlamamalıdır. (Code of Judicial Conduct, Canon 3, Commentary 5, Idaho)
Malta	Dürüstlük ve dürüstlük görünümünün bir yargıcın tüm faaliyetlerinin yerine getirilmesi için gerekli olduğu için sosyal ağ internet sitelerine üyelik adli makama bağdaşmaz ve bu tür bir üyelik, yargıcı, Kuralların 12. maddesinin ikinci bölümünün ihlali olasılığına maruz bırakabilir. (Code of Ethics for Members of the Judiciary, 2010)
Sosyal Medyada Hakim Kimliğinin Kullanılması	
Birleşik Krallık	Yargıçlar kendilerini yargı mensubu olarak tanıtamaz. (Judiciary of England and Wales, Guide to Judicial Conduct, 2018)
ABD	Kendinizi bir yargıç olarak tanıtmamaya veya başkalarının bunu yapmasına izin vermemeye de dikkat etmelisiniz. (The Committee on Judicial Ethics of the Massachusetts Supreme Judicial Court, 2011)
Sosyal Medyada Davranış ve Paylaşılan İçerik	
Brezilya	Sosyal medya kişisel bir günlük gibi kullanılmamalıdır. Politik olarak yanlısı veya ön yargılı olabilecek reklam veya politik mesajlar yayımlamaktan kaçınılmalıdır. (Brezilya Sulh Hakimleri Birliği, 2017)
ABD	Bir yargıç sosyal ağda paylaşılan her yorumda, fotoğrafta ve diğer bilgilerde saygınlığını korumalıdır. Yargıç her zaman yargının bağımsızlığına, doğruluğuna ve tarafsızlığına kamuoyunun güvenini artıracak şekilde hareket etmeli ve usulsüzlük ve uygunsuzluk görünümünden kaçınılmalıdır. (Guidelines for Ohio Judges Who Use Social Network Sites, 2010)
Birleşik Krallık	Hakimler kendi tarafsızlıklarına veya genel olarak yargıya güveni zedeleyebilecek görüşleri ifade etmekten kaçınırlar. Tatil planlarının ayrıntıları ve aile hakkında bilgiler gibi kişisel güvenlik açısından risk oluşturabilecek bilgi veya fotoğrafların yayımlanmasından kaçınılmalıdır. (Guide to Judicial Conduct, 2013-2018)
Sosyal Medyada Arkadaşlıklar ve Bağlantılar	
ABD	Hakim hakim karşısına çıkan avukatları arkadaş olarak ekleyemez veya avukatların hakimi arkadaş olarak eklemesine izin veremez. (Florida Yüksek Mahkemesi Yargı Etik Danışma Kurulu, 2009)

Kaynak: "Use of Social Media by Judges Discussion Guide for the Expert Group Meeting".

SONUÇ VE ÖNERİLER

Devletin mutlak bir iktidar yapısına dönüşmemesi adına ayrışan üç temel fonksiyonundan birisini yargı erki oluşturmaktadır. Yargı erkinin organik olarak diğer iki erkten (yasama ve yürütmeden) bağımsızlığı demokratik siyasal temelde hukuk devleti ilkesinin tahakkuku noktasında hayati önemi haizdir. Zira yargı erki bir taraftan yasama iktidarını anayasallık temelinde denetlerken diğer taraftan yürütme gücünün idari eylem ve işlemlerini hukuk temelinde denetleme yetkisine sahiptir. Bu yönüyle yargısal erkin diğer erkler karşısındaki otonomisinin yalnızca bir fonksiyonel ayrışma olarak nitelendirilmesi yeterli değildir. Hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden birisi olarak yargı erkinin organik ayrışması ve bağımsızlığı hem hukuki belirlilik ve güvenlik hem de temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması açısından esaslı bir unsur olarak kaydedilmelidir. Ancak maddi anlamda yargı adaletinin tesisinin salt olarak erklerin şekli-organik ayrımı üzerinden tahakkuk etmesi olanaklı değildir. Bu olgusal gerçeklik dikkate alındığında yargısal adalet birçok anayasal, yasal ve etik güvence mekanizmalarını gerekli kılan bir maddi içerik üzerinden yapılandırılmalıdır.

Bu noktada anayasal ve yasal ölçekte hakimlik teminatının normlaştırılması etik temelde yargı mensuplarının mesleki tutum ve davranışlarının kural altına alınmasını gerekli kılmaktadır. Kendine özgü icrai ve inşai yapısıyla yargısal yetki bizatihi bu yetkiyi kullanan yargısal figürün bilgisel donanımından mesleki formasyonuna ve gündelik yaşam pratiklerindeki hal ve tutumundan kişilik yapısına, karakter erdemlerinden bilinç düzeyine varıncaya kadar karşımıza geniş yelpazeli

bir gereklilikler dizgesi çıkarmaktadır. Yargı adaletinin maddi niteliği bu sorumluluğu hukuka ve hakkaniyete uygun biçimde icra edebilmenin maddi gereklerini çeşitlendirmektedir. Bu noktada *Mecelle*'nin ilgili ilkesinde özdeyişsel biçimde formüle edilen gereklilikler bu çeşitliliği gözler önüne sermektedir.

Bu rapor yargıya güven ilkesi çerçevesinde yargı adaletinin tecellisinde yargı mensuplarının mesleki etik yükümlülükleri açısından sosyal medya kullanımlarını konu edinmektedir. Hem ulusal hem de uluslararası ölçekte kodifiye edilmiş olan etik ilkeler üzerinden sosyal medya kullanımı tartışmanın odağına alınmaktadır. Etik kodlarda yer bulan bağımsızlık ve tarafsızlık, yargıya güven, mesleğe yaraşırılık gibi temel ilkeler çerçevesinde sosyal medya kullanımının etik sınırlarını belirlemeye dönük görüşler değerlendirilmektedir. Bu noktada mukayeseli hukuk perspektifinden hareketle bazı ülke yargı düzenlerinde yer alan etik düzenlemeler irdelenmektedir. Ayrıca yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin etik ihlal kararlarına yer verilmektedir.

Sosyal medyanın gelişim dinamiği insanların sosyal yaşamı hakkındaki bilgilerin toplanma, iletilme ve yayılma şeklini değişime uğratmaktadır. Bu gelişim dinamiğine koşut biçimde yargı mensuplarının sosyal medya mecralarını kullanım oranlarında bir artış eğilimi gözlenmektedir. İlgili sanal mecralara katılım noktasında yargı mensuplarının çeşitlenen kullanım amaçlarına sahip oldukları görülmektedir. Bu noktada özellikle kimi zaman sosyal medyanın toplumla iletişim-etkileşim amaçlı kullanımına tanık olunmaktadır. Yargı mensuplarının bu amaç doğrultusunda sosyal medya mecralarına aktif katılımı toplumsal etkileşimin var ettiği imkanla adalete erişimin güçlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Adalete erişim noktasında toplumun bilinçlendirilmesi açısından sosyal medyanın uygun bir iletişim zemin oluşturduğu görülmektedir.

Kişisel kullanım amacına matuf olarak sosyal medyaya katılım formları da değişiklik arz etmektedir. Sosyal medya doğası gereği bir mecra yorum yapma, görsel içerikler paylaşma, kişileri araştırma ve kişilerle etkileşim kurma gibi dijital aktiviteler için uygun bir mecra oluşturmaktadır. Sosyal medyaya katılım ve kullanım amaçları açısından farklılık arz eden bazı yargı mensupları kimi zaman bu mecraları belirli davacılar hakkında bağımsız olarak bilgi edinme ve olgusal araştırma yapma amacıyla kullanmaktadır. Bu noktada özellikle ceza adaletinde soruşturma ve kovuşturma aşamalarında yeterli delil elde edilemeyen durumlarda şüphelinin veya sanığın araştırılmasının olumlu etkilerinden söz edilebilir.

Sosyal medya mecralarının sanal gerçekliği kullanıcıların kimi zaman gerçeklik algısının yitimine ve öz benliklerine ilişkin denetiminin kaybına yol aç-

maktadır. Bunun yanı sıra açık erişim-katılım-paylaşım platformu olarak sosyal medyanın var ettiği dijital kamusal alanın çatışmaya ve manipülasyona açık hipertansif dili kimi zaman aktif kullanıcıların öz denetim ve otokontrol mekanizmalarını kaybetmelerine neden olmaktadır. Bu yitimle savrulan zihnin sözün şehvetine kapılıp kastı aşan paylaşımlarda bulunmasına sıklıkla tanık olunmaktadır. Bu riskli durum sosyal medya kullanıcısı olan yargı mensupları açısından da geçerlilik arz etmektedir. O nedenle yargı mensuplarının kendi kişisel sosyal medya hesaplarından yapmış oldukları paylaşımlarının manipülasyona açık bir dilden ve mesleki sorumlulukla bağdaşmayan bir içerikten uzak olması gerekmektedir. Zira bu durum gerek yargı bağımsızlığı¹³⁵ gerekse yargı mensubunun tarafsızlığını zedeleyecek bir durum oluşturma tehlikesini içerisinde barındırmaktadır. Sosyal medyayı bir bilgilendirme-bilgilendirme yordamı ve toplumsal katılım mecrası olmanın ötesinde politik kimliği yansıtır biçimde kullanmak (daha önce zikretmiş olduğumuz) “tarafsızlık, bağımsızlık ve mesleğe yaraşırılık” ilkelerini zedeleyici şekilde hakimlik kimliğiyle bağdaşmayan bir durum oluşturmaktadır. Sosyal medyanın siyasi manipülasyona yol açabilecek biçimde kullanılması toplumun yargıya olan güvenini örselemektedir.

Bu noktada dikkat çekilmesi gereken bir diğer konu kurumsal anlamda adli-idari hizmetlerin kamusal paylaşımında sosyal medya mecralarının kullanımı meselesidir. İster idari isterse yargısal nitelikli olsun adli hizmetlere ilişkin kamuoyu bilgilendirmelerinin kurumsal sosyal medya hesapları üzerinden paylaşılması daha isabetli olacaktır. Yargı mensupları veya adli personelin kendi kişisel sosyal medya hesaplarından adli hizmetlere ilişkin kurumsal paylaşımlarda bulunması diğer kamu görevleri açısından da geçerli olduğu üzere mesleki sorumlulukla bağdaşmamaktadır. Diğer yandan kurumsal işleyişe dair bu türden kişisel paylaşımların kurumsal kimliğin temsili açısından isabetli olmadığı vurgulanmalıdır. İlgili kamusal hizmet alanına ilişkin kamuoyunun sağlıklı bir biçimde ve doğru bir bilgi akışı ile bilgilendirilebilmesi adına toplumu aydınlatma yükümlülüğünün kurumsal bir sosyal medya hesabından yapılması daha uygun olacaktır. Yargıya olan güven noktasında kurumsal kimliğin şahısların önüne geçmesi olumlu bir etki oluşturacaktır. Zira yargıda bireysel kimliklerin ön plana çıkması yargının eşit uygulanması ve birliği üzerinde kuşkular doğurarak belirli bir yargı mensubuna değil bir bütün olarak yargıya olan güvenin zedelenmesine neden olacaktır.

135 Ayrıca ILO'nun “Yargısal Bağımsızlık ve Etik” ile ilgili 8-9 Ekim 2015 arasında gerçekleştirilen Avrupa Çalışma Mahkemesi Yargıçları Toplantısı raporu için bkz. Steve Adler, *Judicial Ethics and Independence: Are They Threatened by Social Networks or Political Influence?*, (National Reports, İsveç: 2015).

Yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin dünya genelinde ulusal uygulama örnekleri bir bütün olarak dikkate alındığında genel eğilimin –Malta dışında– yasaklayıcı değil sınırlandırıcı bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Çoğunluk itibarıyla yargı mensuplarının sosyal medyayı etik ilkeler çerçevesinde kullanabileceği düşüncesi kabul edilmektedir. Bu çerçevede sosyal medya kullanımına ilişkin etik çerçeve oluşturulurken yargıcın ifade özgürlüğünü kısıtlayacak ya da tamamen bu özgürlüğü ihlale yol açabilecek biçimde düzenleme yoluna gidilmediği görülmektedir. Hatta küreselleşen dijital evrenin yurttaşları olarak yargı mensuplarının sosyal mecranın bilgi iletişim ve etkileşim ortamından uzak tutulmasının makul olmadığı yönlü bir yaklaşım benimsenmektedir. Bu noktada normatif anlamda ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilen sosyal medya katılımının tümünden yasaklanması fikri genel olarak kabul edilmemektedir. Hatta günümüz dünyasının en etkin iletişim yordamı olan sosyal medyanın bizzat yargı mensuplarınca bilgilendirme ve bilgilendirme adına etkin biçimde kullanılması düşüncesi savunulmaktadır. Ancak diğer yanda yargı adaletine ilişkin güvensizliğe ve yargı mensuplarının tarafsızlığına ilişkin kuşkuya yol açacak sosyal medya paylaşımlarının meslek etiği açısından ihlal olarak değerlendirilebileceği kabul edilmektedir. Sosyal medyada mesleğe yaraşırılık gibi diğer mesleki etik ilkeleri de haleldar eden paylaşımların tecziyesi öngörülmektedir.

Ülkelerin ilgili mesleki etik komitelerinin şikayete konu olan sosyal medya kullanımına ilişkin kararlarında her bir tekil olayı kendi içerisinde değerlendirdiği görülmektedir. İlgili etik ya da disiplin kurullarının çoğunlukla yapmış oldukları müzakereler neticesinde vermiş oldukları ihlal kararlarında genellikle “bağımsızlık, tarafsızlık ve mesleğe yaraşırılık” ilkelerine aykırılık tespitinde buldukları anlaşılmaktadır. Aynı zamanda ilgili kurulların yapmış oldukları değerlendirmelerde şikayete konu paylaşımların içeriğinin yargı mensubunun ifade özgürlüğü kapsamında bulunup bulunmadığının da tartışmaya açıldığı görülmektedir.

Ülkemizde ise yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin etik ihlal şikayetlerini değerlendiren merci HSK’dır. Kurul 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu’nda öngörülen disiplin hükümleri (m. 62-69)¹³⁶ çerçevesinde şikayete konu ihlalleri değerlendirmekte ve tecziye etmektedir. İlgili disiplin kurulları genel disiplin hükümleri ile birlikte Türk Yargı Etiği Bildirgesi’nde yer alan etik ilkeler çerçevesinde¹³⁷ sosyal medya paylaşımlarının içeriklerine yönelik bir değer-

136 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2802.pdf>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

137 Türk Yargı Etiği Bildirgesi 3.4. “Sosyal medya başta olmak üzere, kitle iletişim araçları vasıtasıyla yapacakları yorum, değerlendirme ve paylaşımların kolaylıkla amacını aşan sonuçlar doğurabileceğini ve tarafsızlıklarını sorgulanır hale getirebileceğini öngörerek hareket ederler.”

lendirme yapmakta ve buna göre karar vermektedir. Yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin özel bir etik çerçeveye yer verilmediğinden ötürü ilgili genel disiplin hükümleri ve etik ilkeler dikkate alınmaktadır. Bu noktada sosyal medya kullanımının oluşturduğu etik ihlallerin önlenmesine yönelik olarak özel bir etik çerçevenin belirlenmesi isabetli olacaktır.

Yeni nesil bir iletişim, toplumsal katılım ve sosyalleşme bağlamı olarak sosyal medya kendine özgü bir iletişim teknolojisi, katılım formları ve dil yapısına sahip olduğundan farklı boyutları çerçevesinde düzenlenmesi gereken özgün bir alandır. Dünyada sosyal medya alanı sunucu sağlayıcının sorumluluklarından kullanıcıların hak ve yükümlülüklerine, fikri ve sınai haklardan kişisel verilerin korunmasına, sosyal ağ sağlayıcısından içerik denetimine kadar birçok yönü açısından düzenlemeye konu edilmektedir. Bu yeni medya uygulamasına katılımın etik temelde özellikle yargı mensuplarının kullanımı açısından düzenlenmesi gerekmektedir. Zira somut bir dosyaya ilişkin yargısal sürecin işleyişinde ilgili yargı mensubunun bu mecralarda yapacağı paylaşımlar hem usul hem de maddi hukuk anlamında tarafların hak kayıplarına yol açabilmektedir. Özellikle usul hukuku çerçevesinde hakimin ihsas-ı rey yasağını ihlaline yol açacak paylaşımlar veya beğenileri yargı adaletinin tesisine engel teşkil edecektir. Ayrıca ilgili yargıç nezdinde kamuoyunda ortaya çıkan bu durum toplumun yargıya olan güvenini sarsacaktır. Bütün bu nedenlerle sosyal medya kullanımına ilişkin özel bir etik düzenlemenin gereği ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin etik esaslar ve kılavuzlar belirlenebilir. Ayrıca Türk yargı sisteminin etik ilkelerini belirleyen davranış normlarının günümüzün koşullarına göre revize edilmesi uygun olacaktır. Bu çerçevede bir misyon icra edecek olan “Sosyal Medya Etik Komisyonu”nun HSK bünyesinde kurulması önerilebilir. Kurulması önerilen etik komisyon sosyal medya kullanımına ilişkin kılavuz niteliğinde etik ilkelerin geliştirilmesi görevini üstlenebilir. Bunun yanı sıra konuya ilişkin şikayetler üzerine HSK’nın ilgili disiplin kuruluna görüş ve önerilerini sunabilir. Ayrıca Birleşik Krallık’ta Adalet Bakanlığı tarafından ilk kez Temmuz 2000’de yayımlanan *The Media: A Guide for Judges* adlı etik kılavuza benzer biçimde genel bir medya etik rehberinin düzenlenmesi de yapılabilir.

Yine yargı mensuplarına yönelik meslek öncesi eğitim müfredatına sosyal medya kullanımının etik boyutlarına ilişkin eğitici içeriğin dahil edilmesi isabetli olabilir. Ayrıca Türk yargı düzeninde Yargıtayın bünyesinde görevli yargı mensupları ile adli personeline yönelik olarak düzenlenmiş olduğu etik bildirgeye benzer

etik bildirgelerin diğer yüksek yargı mercileri (Anayasa Mahkemesi ve Danıştay) tarafından da düzenlenmesi düşünülebilir. Zira Türk yargı sistemine egemen olan “yargı ayrılığı ilkesi” çerçevesinde her bir yüksek yargı organının işleyişi, organizasyonel yapısı ve görevlendirilen yargı mensuplarının özlük hakları vb. açısından sahip olduğu kendi yapısal dinamikleri dikkate alındığında böylesi ayrışık etik düzenlemelerin gerekli olduğu öne sürülebilir.

KAYNAKÇA

Ahmet Cevizci, *Etiğe Giriş*, (Paradigma Yayınları, İstanbul: 2002).

Ahmet Cevizci, *Uygulamalı Etik*, 2. Baskı, (Say Yayınları, İstanbul: 2016).

Aurora J. Wilson, "Let's Be Cautious Friends: The Ethical Implications of Social Networking for Members of the Judiciary", *Washington Journal of Law, Technology & Arts*, Cilt: 7, Sayı: 3, (2012).

Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi (CCJE), "Hakimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 sayılı Görüş", CCJE 3 (2002) Op. No 3, Strazburg, 19 Kasım 2002.

Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi, "Hakimlerin Magna Carta'sı (Temel İlkeler)", CCJE (2010) 3 Nihai.

Avrupa Konseyi, *Yargı Etiğiyle İlgili Avrupa Standartları ve Uygulamaları*, (Avrupa Konseyi: 2016).

Carolyn A. Dubay, "Public Confidence in the Courts in the Internet Age: The Ethical Landscape for Judges in the PostWatergate Age", *Campbell Law Review*, Cilt: 40, Sayı: 2, (2018).

CEELI Institute, "Practical Guidelines on Use of Social Media by Judges: Central and Eastern European Context", (2019).

Charles G. Geyh, "The Dimensions of Judicial Impartiality", *Florida Law Review*, Cilt: 65, Sayı: 2, (2014).

Christopher J. Davey, *Report of Conference of Court Public Information Officers*, (CCPIO New Media Survey: 2014).

Commission for the Administration of Justice, “Code of Ethics for Members of the Judiciary”, (2004).

Craig Estlinbaum, “Social Networking and Judicial Ethics”, *St. Mary’s Journal on Legal Malpractice & Ethic*, Cilt: 2, Sayı: 2, (2012).

D. J. Harris, M. O’Boyle, E. P. Bates ve C. M. Buckley, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, çev. ve ed. Hülya Dinçer, (Avrupa Konseyi, 2013).

Diego Garcia Sayan, *Report of the Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers*, (United Nations Report: New York 2019), A/HRC/41/48.

Dimitra Blitsa, Ioannis Papatheanasiou ve Maria Salmanli, “Judges & Social Media: Managing the Risks”, *SRN Electronic Journal*, (2015).

Gil Appel, Lauren Grewal, Rhonda Hadi ve Andrew T. Stephen, “The Future of Social Media in Marketing”, *Journal of the Academy of Marketing Science*, Cilt: 48, Sayı: 79, (2020).

Guido Neppi Modona, Angelika Nussberger, Hjortur Torfason ve Valery Zorkin, *Yargı Sisteminin Bağımsızlığı Bölüm I: Hakimlerin Bağımsızlığı*, (Venedik Komisyonu Rapor, Strazburg: 2010), Çalışma No. 494 / 2008.

Hakimler ve Savcılar Kurulu Yargı Etiği Bürosu, *Uluslararası Hukukta Etik Kodlar*, ed. Yunus Emre Yumuşakbaş, (Ankara: 2020).

Harun Tepe, “Basın Etiği ya da Basının Etik Sorunları”, *Etik ve Meslek Etikleri*, haz. Harun Tepe, (Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara: 2015).

International Bar Association, “The Impact of Online Social Networking on the Legal Profession and Practice”, (Şubat 2012).

İnayet Aydın ve Mustafa Saldırım, *Yargıtay Personeli Etik Davranış İlkeleri Eğitimi Kolaylaştırıcı El Kitabı*, (Yargıtay, Ankara: 2019).

İonna Kuçuradi, *Etik*, (Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara: 1999).

Jannika Jahn, “Extrajudicial Use of Social Media by Judges in Germany”, *Impartiality of Judges and Social Media Approaches, Regulations and Results*, ed. Anja Schoeller-Schletter, (2019).

Jean Baudrillard, *Simülakrlar ve Simülasyon*, çev. Oğuz Adanır, 8. Basım, (Doğu Batı Yayınları, Ankara: 2014).

Jeffrey M. Sharman, “Judicial Ethics: Independence, Impartiality, and Integrity”, Inter-American Development Bank Washington, (1996).

Johannes Schmidt, “The Professional Law Governing the Private (Social) Media Statements of Judges in Germany”, *Impartiality of Judges and Social Media Approaches, Regulations and Results*, ed. Anja Schoeller-Schletter, (2019).

John G. Browning, “The Judge as Digital Citizen: Pros, Cons, and Ethical Limitations on Judicial Use of New Media”, *Faulkner Law Review*, Cilt: 8, Sayı: 1, (2016).

John G. Browning, “Why Can’t We Be Friends? Judges Use of Social Media”, *University of Miami Law Review*, Cilt: 68, Sayı: 487, (2014).

Judiciary of England and Wales, *Media Guidance for the Judiciary*, (2014).

Karen Salaz, Thomas Hodson ve Chris J. Davey, “New Media and the Courts the Current Status and a Look at the Future”, Conference of Court Public Information Officers, (2010).

Katrina Lee, “Your Honor, on Social Media: The Judicial Ethics of Bots and Bubbles”, *Nevada Law Journal*, Cilt: 19, Sayı: 3, (2019).

Kemal Şahin, “Yargı ve Adalet: Olmayan Şeyin Adaleti”, *Yargıya Felsefeye Bakmak*, haz. Kurtul Gülenç ve Özlem Duva, Birinci Baskı, (Yapı Kredi Yayınları, İstanbul: 2016).

Lorne Sossin, “Judicial Ethics in a Digital Age”, *UBC Law Review*, Cilt: 43, Sayı: 3, (2013).

M. Sue Kurita, “Electronic Social Media: Friend or Foe for Judges”, *St. Mary’s Journal on Legal Malpractice & Ethics*, Cilt: 7, Sayı: 2, (2017).

Matthew W. Dickie, “Dike as a Moral Term in Homer and Hesiod”, *The University of Chicago Press Journal*, Cilt: 73, Sayı: 2, (1978).

Michael Crowell, “Judicial Ethics and Social Media”, UNC School of Government, (2015).

Michael Crowell, “Judicial Ethics and Social Networking Sites”, UNC School of Government, (2011).

Muharrem Kılıç, “Hukuk-Politik Gerçekliği Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”, *Yeni Türkiye Dergisi*, Cilt: 94, Sayı: 23, (2017).

Muharrem Kılıç, “Türk Yargı Etiği Bildirgesi”, *SETA Perspektif*, Sayı: 234, (Mart 2019).

Mustafa Saldırım (ed.), *Karşılaştırmalı Hukukta Yargı Etiği İlkeleri*, (Yargıtay, Ankara: 2017).

Nathanael J. Mitchell, “Judge 2.0: A New Approach to Judicial Ethics in the Age of Social Media”, *Utah Law Review*, Cilt: 2012, Sayı: 4, (2012).

Nur Centel ve Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Basım, (Beta Yayınları, İstanbul: 2016).

Paul van den Hoven, “The Judge on Facebook; Neglecting a Persistent Ritual?”, *International Journal for Court Administration*, Cilt: 7, Sayı: 1, (2015).

Salpekov Almas, “Judicial Morality”, *Law and International Law*, Cilt: 11, (2020).

Shaziah Singh, “Friend Request Denied: Judicial Ethics and Social Media”, *Journal of Law, Technology & The Internet*, Cilt: 7, (2016).

Sibel İnceoğlu, *Yargı Bağımsızlığı ve Yargıya Güven Ekseninde Yargıcın Davramış İlkeleri*, (Beta Yayınları, İstanbul: 2008).

“Statement of Principles of Judicial Ethics for the Scottish Judiciary”, (2016).

Steve Adler, *Judicial Ethics and Independence: Are They Threatened by Social Networks or Political Influence?*, (National Reports, İsveç: 2015).

Süha Tanrıver, *Medeni Usul Hukuku*, 2. Basım, (Yetkin Yayınları, Ankara: 2018).

U.S. Judicial Conference Committee, *Guide to Judiciary Policy*, (Aralık 2018).

United Nations Office on Drugs and Crime, “Non-Binding Guidelines on the Use of Social Media by Judges”, (2019).

United Nations, “Commentary on the Bangalore Principles on Judicial Conduct”, (Eylül 2007).

Venice Commission, *Use of Social Media by Judges Deontological Rules or Instructions/ Relevant Case-Law*, (Strasbourg: 2019).

We are Social, *Digital 2020 Report*.

İnternet Kaynakları

“Bologna and Milan Global Code of Judicial Ethics”, ICJ, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2016/02/Bologna-and-Milan-Global-Code-of-Judicial-Ethics.pdf>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

“Bordeaux Bildirisi”, Avrupa Konseyi, 20 Eylül 2009, <https://rm.coe.int/1680747712>, (Erişim tarihi: 3 Aralık 2020).

“European Guidelines on Ethics and Conduct for Public Prosecutors: The Budapest Guidelines”, Avrupa Konseyi, <https://rm.coe.int/conference-of-prosecutors-general-of-europe-6th-session-organised-by-t/16807204b5>, (Erişim tarihi: 22 Kasım 2020).

“Judicial Professions The Lisbon Network, Magistrates, Ethics and Deontology”, Avrupa Konseyi, https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/themis/Ethics/Paper2_en.asp, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

Judith Gibson, “Should Judges Use Social Media?”, NSW Government, <https://www.districtcourt.nsw.gov.au/content/dam/dcj/ctsd/districtcourt/documents/Should%20Judges%20use%20social%20media.pdf>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

Magistrates Ethics and Deontology, *The Ethical Challenges of Internet Use by Judges*, https://www.jeunesmagistrats.fr/v2/IMG/pdf/The_ethical_challenges_of_internet_use_by_judges.pdf, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

Michael Hoenig, “Judges Use of Social Media: Tensions Ahead?”, Herzfeld + Rubin, <https://www.herzfeld-rubin.com/blog/judges-use-of-social-media-tensions-ahead>, (Erişim tarihi: 21 Aralık 2020).

Michel Huyette, <http://www.huyette.net>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

Mehmet Bedii Kaya, “Hukuk ve Etiğin Işığında Hakimlerin Sosyal Medya Kullanımı”, <https://www.mbkaya.com/hukuk/hakimlerin-sosyal-medya-kullanimi-etik-hukuk.pdf>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2020).

“Senior Presiding Judge & Senior President of Tribunals, Blogging by Judicial Office Holders”, Courts and Tribunals Judiciary, <https://www.judiciary.uk/wpcontent/uploads/JCO/Documents/Guidance/blogging-guidance-august-2012.pdf>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

“The Bangalore Principles of Judicial Conduct”, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf, (Erişim tarihi: 3 Aralık 2020).

“The Supreme Court of Ohio: Board of Commissioners on Grievances and Discipline, Opinion 2010-7”, Ohio Board of Professional Conduct, https://www.ohioad-vop.org/wp-content/uploads/2017/04/Op_10-007.pdf, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

“Use of Social Media by Judges Discussion Guide for the Expert Group Meeting”, Viyana, 5-7 Kasım 2018, https://www.venice.coe.int/files/un_social_media/unodc.pdf, (Erişim tarihi: 15 Kasım 2020).

<http://www.jud6.org/LegalCommunity/LegalPractice/opinions/jeacopinions/2009/2009-20.html>, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

https://ballotpedia.org/Judicial_selection_in_the_states, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2019-33731>, (Erişim tarihi: 11 Aralık 2020).

https://isc.idaho.gov/orders/Idaho_Code_of_Judicial_Conduct_7.1.16.pdf, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

https://kycourts.gov/commissionscommittees/JEC/JEC_Opinions/JE_119.pdf, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

<https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33705>, (Erişim tarihi: 11 Aralık 2020).

<https://www.coe.int/en/web/cepej/Estonia2>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

<https://www.gov.uk/government/news/updated-media-guidance-will-ensure-easier-access-to-court-information>, (Erişim tarihi: 22 Aralık 2020).

<https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/8e47342a-64c1-48a5-82eb-3c-07da4e9256.pdf>, (Erişim tarihi: 18 Kasım 2020).

<https://www.judiciary.uk/publications/day-in-the-life-of-his-honour-judge-mukerjee>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

<https://www.judiciary.uk/publications/guide-to-judicial-conduct>, (Erişim tarihi: 2 Aralık 2020).

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2802.pdf>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2020).

<https://www.philippebilger.com>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

<https://www.unodc.org/dohadeclaration/en/news/2017/08/judicial-integrity-a-fundamental-commitment.html>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2020).

<https://www.yargitay.gov.tr/documents/yargitayEtikIlkelerTurkce.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Aralık 2020).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2020).

MUHARREM KILIÇ

Hukuk öğrenimini Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamlamış olan Dr. Kılıç 2006'da doçentlik ve 2011'de de profesörlük kadrosuna atanmıştır. Dr. Kılıç Yükseköğretim Kurulu başkan danışmanlığı, ÖSYM başkan danışmanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu Adalet ve Güvenlik Sektör Komitesi temsilciliği, Hukuk Fakültesi dekanlığı, Kamu Hukuku bölüm başkanlığı, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı başkanlığı gibi birden çok akademik ve idari görevde bulunmuştur. Hukuk felsefesi ve sosyolojisi, karşılaştırmalı hukuk kuramı, hukuk metodolojisi ve insan hakları hukuk konuları akademik ilgi alanlarını oluşturmaktadır. Akademik ilgisi doğrultusunda çok sayıda kitap, makale ve çeviriden oluşan bilimsel yayınlarının yanı sıra ulusal ve uluslararası kongrelerde sunulmuş bildirileri bulunmaktadır. *Türkiye* gazetesinde üç yıl süreyle köşe yazarlığı yapmış olan Dr. Kılıç'ın birden çok ulusal yayın organında (gazete, dergi ve televizyonlarda) aktüel hukuk-politik yorumları yer almıştır. Dr. Kılıç halen Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı'nda profesör öğretim üyesi ve anabilim dalı başkanı olarak görev yapmaktadır.

YARGI ADALETİ VE ETİĞİ AÇISINDAN YARGI MENSUPLARININ SOSYAL MEDYA KULLANIMI

MUHARREM KILIÇ

Modern dijital çağ hızlı bir değişim dinamiğiyle bireysel ve toplumsal yaşamda büyük bir dönüşüme yol açmaktadır. Bu dijital çağ yeni bir iletişim mecrası olarak sosyal medyayı hayatımıza sokmuştur. Bütün formları ile sosyal medya bireylerin ifade özgürlüğü çerçevesinde beğeni, görüş ve yorumlarını paylaştıkları ve sosyal etkileşimde buldukları devasa bir platforma dönüşmüştür. YouTube, Facebook, Twitter ve Instagram gibi birçok mecra bütün dünyanın sanal etkileşim ve iletişim ortamı haline gelmiştir.

Bu sosyal mecraların kullanımı etik, politik ve hukuk düzleminde çerçevesi icap eden yeni bir alan olarak karşımızda durmaktadır. Buna ilişkin olarak ulusal ölçekte farklı düzenleyici çerçevelerin belirlendiği görülmektedir. Bu meyanda özellikle kamu personelinin sosyal medya mecralarına katılım ve paylaşımlarının üstlenmiş oldukları kurumsal sorumluluklar açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu noktada özellikle yargı mensuplarının mesleki sorumluluklarını tarafsızlıkla icra edebilmeleri açısından sosyal medya kullanımları ve paylaşımları dikkat çekici bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bugün dünyada sosyal medya kullanımına ilişkin farklı etik çerçevelerin belirlendiği gözlenmektedir. Bunların çoğunlukla sosyal medya kullanımını sınırlandırıcı nitelikte olduğu görülmektedir. Uluslararası ve ulusal yargı etiği kodlarında düzenlemeye konu olan "bağımsızlık, tarafsızlık, yargıya güven ve mesleğe yaraşırılık" ilkeleri açısından yargı mensuplarının sosyal medya kullanımının tartışılması önem arz etmekte ve bu durumun doğurabileceği etik mahzurları dikkate almak gerekmektedir.